

Dünya

Ne Konuşuyor?

16 - 30 Nisan 2025 | YIL: 4 / SAYI: 78

SONLOKMA

**Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi:
Reform mu, Yeniden
Markalaşma mı?**

**Küresel Askeri Harcamalarda
Rekor Artış**

Gazze'de Gıda Tükendi

YÖNETİCİ ÖZETİ

- ABD'nin ekonomideki dış açıkları azaltma, Çin'e kritik hammadde ve teknoloji akışını engellemeye yönelik uyguladığı gümrük tarifeleri bu dönemde de konuşulmaya devam etti. Yaşanan karşılıklı ek tarife uygulama çabalarının ardından Çin Komünist Partisi (ÇKP) gerçekleştirdiği toplantılarda iç tüketimin artırılması, emlak piyasasının ve yerel yönetimlerin mali yapısının istikrara kavuşturulması, genç işsizliğe çözüm bulunması ve özel sektör ile iyi ilişkiler kurarak ABD tarafından uygulanan tarife etkilerinin azaltılması hususunda fikir birliği sağladı. Uzmanlar, Trump'ın ilk döneminde yaşanan ticaret savaşına kıyasla günümüzde Çin'in daha iyi bir konumda olduğunu vurguladılar.
- Kuşak ve Yol Girişimi (BRI) 11. yılında dünyanın en büyük ülkeler arası bağlantı girişimi olmasına rağmen bazı görüşlere göre başarıdan ziyade hayal kırıklığı oluşturdu. BRI'nın küresel çapta etkileşimi 1 trilyon ABD dolarını aşarken, 150 ülkede 38 ekonomik sektörü kapsayan 20.700 BRI projesi hayata geçirildi. Çin, 2013 yılından günümüze kadar 150 ülkeyle 250'den fazla BRI anlaşması imzalamış, 2023 yılında 91 ülkenin en büyük ticaret ortağı olmuş ve 2024 yılında BRI ülkeleriyle yaptığı ticaret 4 trilyon doları aşmıştır. Çin'in bu ülkelerdeki doğrudan yatırımları 483,2 milyar dolara ulaşmıştır.
- Avrupa Merkez Bankası'nın beklentiler doğrultusunda faiz oranlarını düşürmesi para politikasında gevşemenin başlaması olarak yorumlandı. Uzmanlar, ABD tarafından başlatılan ticaret savaşı ortamında ekonomik riskleri yönetebilmek adına daha güçlü kararların alınması gerektiğini vurguladılar. Ayrıca, yapılan faiz indiriminin Avrupa'da yavaşlayan ekonomide etkili olmayacağını belirttiler. Avrupa'da 2025 yılı mart ayı itibariyle enflasyon %2,2 seviyesine kadar geriledi. Ancak, küresel ticaretin zayıflaması ve bölgedeki yatırım seviyesinin düşmesi endişe kaynağı olmaya devam etti. Çin'e yönelik uygulanacak tarifelerin Çin'den Avrupa'ya daha ucuz ithalat yapılmasının önünü açacağı belirtildi.
- Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü'nün (SIPRI) 2024 yılı verileri dünya genelinde silahlanmaya ayrılan kaynakların endişe verici boyutlara ulaştığını ortaya koydu. 2024 yılında küresel savunma harcamaları 2 trilyon 718 milyar doları

aşarken, bu miktar Soğuk Savaş döneminden sonra en yüksek harcamanın yapıldığı yıl olarak kayıtlara geçti. 2024 yılında ABD'nin askeri harcamaları %5,7 artış ile 997 milyar dolara ulaşırken, NATO askeri harcamalarının %66'sını ve 2024 yılı askeri harcamalarının %37'sini tek başına oluşturdu. Çin'in askeri harcamaları %7 artışla 314 milyar dolara ulaşırken, Japonya'nın askeri harcamaları %21'lik artış ile 55,3 milyar dolar oldu.

- Gündemde ABD'nin gümrük tarifeleri ve Orta Doğu'da İsrail'in Filistin'e yönelik devam eden saldırıları konuşulurken Pakistan-Hindistan arasında patlak veren gerginlik küresel dikkatleri üzerine çekti. Hindistan kontrolündeki Keşmir'in Pahalgam bölgesinde turistlere yönelik yapılan saldırıda 26 kişi hayatını kaybederken, çok sayıda kişi yaralandı. Hindistan, gerçekleştirilen saldırıda Pakistan yönetimini suçlarken, İndus Suyu Anlaşmasını askıya aldı, sınır kapılarını kapattı ve Pakistanlı diplomatları sınır dışı etti. Saldırıları The Resistance Front (TRF) üstlendi. Önümüzdeki dönemde iki ülke arasında çatışmaların yoğunlaşabileceği üzerine endişeler arttı.
- Dünya Gıda Programı (WFP), Gazze'deki yardım noktalarına elindeki son gıda yardımlarını bıraktığını ve ilerleyen günlerde yeni yardımların gelmediği takdirde bölgenin gıdadan mahrum kalacağını vurguladı. Bölgedeki tüm sınır kapılarının kapalı olduğu, hiçbir şekilde insani yardım ve ticari malzeme girişinin sağlanmadığı belirtildi. Sınır koridorunda 116.000 metrik ton gıda yardımının bekletildiği ve sınırlar açılır açılmaz bu gıdaların Gazze'ye gönderileceği ifade edildi.
- Çatışma, ekonomik sıkıntı, açlık, yaptırım, gümrük tarifeleri derken Avustralya'da farklı bir konuya dikkat çekildi. Avustralya Enstitüsü, kumar ve kumar bağımlılığıyla alakalı ülkedeki son durumu analiz ettiği bir çalışmayı yayınladı. Avustralya'da 2022-2023 yılları arasında halkın 244,3 milyar dolar değerinde bahis oynadığı ve bu miktarın nüfus ile oranlandığında kişi başı 9.500 dolara denk geldiği ortaya çıktı. Ülkede kumar oynayanların intihara %20 daha fazla eğilimli olduğu, %15'inin intihar girişiminde bulunduğu ve aile içi şiddet vakalarının %40'ında kumarın tetikleyici bir faktör olduğu ifade edildi. Yaşa göre kumar oynama oranlarının 12-17 yaş arasında %30, 18-19 yaş aralığında ise %46'ya çıktığı görüldü.

DÜNYA NE KONUŞUYOR?

16-30 Nisan 2025

Bu Rapor, **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)** tarafından özel olarak hazırlanmıştır.

Bu yayının tüm hakları KOSAM'a aittir. KOSAM'ın izni olmadan yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek sureti ile alıntı yapılabilir. Bu yayındaki tüm fikirler tamamen derlenen enstitüler, yayınlayan yazarlara aittir ve KOSAM'ın yayın politikalarını yansıtmamaktadır.

COPYRIGHT © 2025

KOSAM - Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi

Akabe Mah. Alaaddin Kap Cd. No:130 D:H, 42020 Karatay / Konya TÜRKİYE

Tel: 0539 897 21 01

www.kosam.org

info@kosam.org

İçindekiler

A. EKONOMİ	1
1. Trump Ekonomisi: Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Savaşları / Observer Research Foundation (Hindistan)	1
2. Çin'in Yeni Ekonomi Hamlesi: ABD Tarifelerine Karşı Kalkan Olabilir mi? / Asia Pacific Foundation of Canada (Kanada)	3
3. IMF Nedir? / Council On Foreign Relations (ABD).....	5
4. ASEAN ve Çin, Ticari Belirsizliklerine Karşı Dev Pazarlara Yönelecek ve Bölgesel Entegrasyonu Hızlandıracak / Xinhua Silk Road Information Service (Çin)	7
5. ABD Ticaret Açığı: Ne Kadar Önemli? / Council On Foreign Relations (ABD).....	8
6. Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi: Reform mu, Yeniden Markalaşma mı? / Observer Research Foundation (Hindistan)	10
7. Küresel Tahviller: ABD'nin Yüksek Borçlanma Maliyeti Dünyayı Zorluyor / ODI Global (Birleşik Krallık)	12
8. Faiz Kararı: Avrupa Merkez Bankası Ekonomiye Güçlü Bir Sinyal Vermeli / KIEL Institute for The World Economy (Almanya).....	13
B. POLİTİKA	15
1. Yeni EuroMed Paketi AB-MENA İlişkilerine Yeni Bir Soluk Getirebilir / Centre for European Policy Studies (Belçika).....	15
2. ABD'nin Yemen'de Gerçekleştirdiği Saldırıda 80 Kişi Hayatını Kaybetti / AL-MONITOR (ABD)	17
3. Yaz Dönemi Gelmeden İstekli Koalisyonlar Ukrayna'ya Gönderilmeli / European Policy Centre (Belçika)	18
4. Küresel Askeri Harcamalarda Rekor Artış / Stockholm International Peace Research Institute (İsveç).....	20
5. Keşmir'deki Saldırı Sonrası Hindistan-Pakistan Gerilimi Arttı / International Crisis Group (Belçika).....	21
6. Meloni Transatlantik İttifakı Kurtarabilir mi? / Strategic Europe (Belçika)	23
7. ABD-İran Anlaşmasının Başarısı İçin Gerekli Şartlar / The Vienna Institute for International Economic Studies (Avusturya)	25

C. ÇEVRE.....	27
1. Nadir Topraklar ve Küresel Rekabetler: Burundi ve Stratejik Tedarik Zincirlerinin Yeniden Yapılanması / Foreign Policy Research Institute (ABD).....	27
2. Hindistan-Avustralya İş Birliği: Ekonomik Güvenlik İçin Kritik Mineraller / Centre for Social and Economic Progress (Hindistan).....	29
3. Ukrayna, AB'nin Hammadde Tedarikinde Kilit Rol Oynayabilir / Leibniz Institute for Economic Research (Almanya)	30
4. ABD-Çin Ticaret Savaşı 2.0: Küresel Yağlı Tohum Pazarlarını Neler Bekliyor? / International Food Policy Research Institute (ABD).....	31
D. SOSYAL.....	34
1. Avustralya'nın Kumar Krizi: Topluma Zarar Veren Bağımlılığın Anatomisi / The Australia Institute Research That Matters (Avustralya)	34
2. Gazze'de Gıda Tükendi: WFP Stokları Bitirdi, Sınırlar Hâlâ Kapalı / World Food Programme (İtalya).....	35
E. TEKNOLOJİ.....	37
1. Hindistan'ın Semalarında Güvenlik Alarmı: GPS Aldatması ve Hibrit Savaş Tehdidine Karşı Mücadele / Observer Research Foundation (Hindistan).....	37
2. DeepSeek: Yapay Zekâ Güç Dengesinde Değişim / Centre for Aerospace & Security Studies (Pakistan)	39
3. Otonom Silah Sistemleri ve Katil Robotlar / Human Rights Watch (ABD).....	40
F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER	42

A. EKONOMİ

1. Trump Ekonomisi: Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Savaşları / Observer Research Foundation (Hindistan)

Trump'ın 14257 sayılı Başkanlık Kararnamesi, ABD ile Çin arasında izlenmekle yetinilen bir tarifeler savaşını başlatmıştır. Çin %125 oranında çeşitli tarifeler ve kritik mineral ihracatına yönelik kısıtlamalar açıklarken, ABD tarifeleri %145'e yükseltmiştir. Çin, DTÖ'ye (Dünya Ticaret Örgütü) katıldıktan sonra üretimde kendi kendine yeterli bir yapı geliştirmiş; ancak birçok gelişmekte olan ülke açık piyasa politikaları nedeniyle üretim kapasitesini geliştirme fırsatını kaçırmıştır.

Trump yönetimi ülkelerden gelen tepkiler sonrası tarifelere 90 gün ara vermiş ve bazı ithalat kalemlerine muafiyet getirmiştir. Ancak bu genel bir muafiyet değildir; 5 Nisan 2025 yılında uygulanan %10'luk (Çin için %20) taban tarifeler yürürlükte kalırken, sadece ülke bazlı ek tarifeler durdurulmuştur.

Başkan Trump, ABD'nin ticaret açığını dizginlemek için gümrük tarifelerini tercih ettiğini açıkça dile getirdi. ABD için tarifeler, yalnızca ithalat akışını kontrol altına alma aracı değil, aynı zamanda stratejik ve ulusal güvenlik amaçlarıyla da uygulanan bir araç. Tarifeler, ABD üretimini yeniden canlandırmaya yönelik büyük bir stratejinin parçası. Başkan Trump'ın göreve başlamasından hemen sonra Hindistan, bir ticaret anlaşması müzakere etmeye istekli olduğunu gösterecek adımları hızla attı. Başbakan Modi'nin ABD ziyareti ve yıl sonuna kadar bir ticaret anlaşması yapılacağına dair verilen sözler büyük yankı uyandırırken, Trump yönetimi eş zamanlı olarak tüm ticaret ortaklarına %10 karşılıklı gümrük tarifesi uygulanacağını duyurdu.

Yeni Başkanlık Kararnamesiyle getirilen tarifeler, sadece ABD ile ikili ilişkileri değil, aynı zamanda bu ülkelerin diğer ticaret ortaklarıyla olan bağlarını da etkileyecektir. Hindistan %26'lık tarifeye tabi tutulsa da bu oran Vietnam (%46), Endonezya (%32), Laos (%48), Tayland (%36), Bangladeş (%37) ve Çin (%145) gibi daha yüksek tarifelerle karşı karşıya olan Hindistan'ın yakın ticaret ortaklarıyla kıyaslandığında daha düşüktür. Bu durum ihracat avantajı olarak görülebilir; ancak daha yüksek tarife uygulanan ülkelerin

ürünlerini Hindistan üzerinden yönlendirme riski de vardır. Bu bağlamda Çin-Hindistan arasındaki dumping sorunu yeniden gündeme gelebilir. Olasılık düşük olsa da politika yapıcılar bu senaryoya karşı hazırlıklı olmalıdır.

Büyük ticaret açıkları genellikle olumsuz algılansa da bu açıkların Amerikan şirketleri açısından temel kazanç alanları vardır. Birincisi, yurt dışında daha düşük maliyetle üretim yapabilme imkanıdır. İkincisi, yurt dışı yatırımlardan elde edilen kârlardır. Üçüncü ve daha az belirgin olan ilişki, ticaret açıkları ile doların rolü arasındadır. Dördüncü mesele ise, üretimi ülke içine geri getirme (reshoring) hamlesinin neden ters tepebileceğidir: ABD’de yerli üretim için gerekli beceri ve uzmanlık eksikliği. ABD pazarındaki mal talebi ile güvenilir ortaklardan gelen arz arasında denge kurmak kritik önemdedir ve mevcut yönetim henüz bu dengeyi kurmakta zorlanmaktadır.

Kaynak: Getty

Bu yönetimin anlaşmalara sadık kalmadaki tutarsızlığı en tutarlı yönü olmuştur; USMCA (Serbest Ticaret Anlaşması) yürürlükteyken Kanada ve Meksika’ya yeni tarifeler uygulanması bunun açık örneğidir. Başkanlık Kararnamesi’nin 4. bölümünün (c) bendine göre, ticaret ortağı ülkeler tarifelerini düşürse bile tarifelerin kaldırılması değil, yalnızca gözden geçirilmesi söz konusudur. ABD, yüksek tarifelerin yanı sıra tarife dışı engellere de karşıdır ve bu, 2025 Ulusal Ticaret Tahminleri raporunda açıkça belirtilmiştir. SPS

(Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemleri) ve TBT (Teknik Engeller) gibi düzenlemelere karşı da tarifeleri çözüm aracı olarak kullanmaktadır.

Erişim: <https://www.orfonline.org/expert-speak/tariffs-deficits-and-trade-deals-the-trump-economy>

Anahtar Kelimeler: Gümrük, Tarife, Küresel Ekonomi, Ticaret.

2. Çin'in Yeni Ekonomi Hamlesi: ABD Tarifelerine Karşı Kalkan Olabilir mi? / Asia Pacific Foundation of Canada (Kanada)

11 Mart 2025 tarihinde Çin, Pekin'in önümüzdeki yıla ilişkin ekonomik önceliklerine odaklanan yıllık yasama ve danışma toplantılarından oluşan "İki Toplantı"yı tamamladı. Bu toplantılarda açıklanan makroekonomik önlemler paketi, ABD-Çin ticaret savaşının tırmanmasıyla birlikte daha büyük bir önem kazanmış durumda. En az %145 oranındaki eşi benzeri görülmemiş ABD tarifeleriyle karşı karşıya olan Çin Komünist Partisi (ÇKP), uzun soluklu bir çatışmaya hazırlanıyor.

İki toplantıda açıklanan önlemler -iç tüketimin artırılması, emlak piyasasının ve yerel yönetimlerin mali yapısının istikrara kavuşturulması, genç işsizliğine çözüm bulunması ve özel sektör ile yabancı yatırımlar için daha dostane bir ortam oluşturulması gibi- ABD tarifelerinin ani etkisini hafifletmeyi amaçlıyor.

Son iki haftada ticaret savaşının dramatik şekilde tırmanmasıyla birlikte, Çin'in üst düzey liderleri ülke ekonomisinin "olumsuz dış etkiler karşısında kendini koruyabilecek" düzeyde iyi hazırlandığını belirtti. Ancak, İki Toplantı' da ve sonrasındaki haftalarda açıklanan politikalar kısa vadeli şokları hafifletmeye yardımcı olsa da tüketici güveninin düşük olması gibi daha derin yapısal sorunlar ele alınmadan Çin'in temel ekonomik hedeflerine ulaşması son derece zor olacak.

Yine de Çin, bugün ABD ile uzun süreli bir ticaret çatışmasını göğüsleme açısından, ilk Trump yönetimi dönemine kıyasla daha iyi bir konumda. Çin, dünyanın bir numaralı ekonomisi olma ve çok taraflı ticaret sisteminin yeni lideri haline gelme yönündeki uzun vadeli hedeflerine bağlı kalmayı sürdürüyor. Ancak, Çin'in küresel ticaret sisteminin

liderliğine dair inandırıcılığı, yerel tüketimi artırarak üretimini iç pazarda eritebilme kapasitesine bağlı. Bunu başaramazsa, ABD'ye yönelik ihracatını başka pazarlara yönlendirme yoluna gidebilir ve bu da iç üreticilerine sübvansiyon sağladığı ve fazla malları dış piyasalara dumping yoluyla sürdüğü için Çin'den zaten rahatsız olan bazı ticaret ortaklarının tepkisini çekebilir.

Kaynak: Lintao Zhang

Trump yönetiminin artan tarifelerine karşı Çin, “olağanüstü önlemler” almaya hazır olduğunu belirtti ve 11 Nisan'da ABD mallarına %125 misilleme tarifesi uyguladı. Tarifelerden etkilenen işletmelere destek sağlanacak; ABD'ye bağımlılığın azaltılması, iç ve alternatif pazarlara yönelim teşvik edilecek. En büyük öncelik ise yurt içi tüketici talebini artırmak. Tüketimi teşvik için 300 milyar yuan değerinde takas programı, asgari ücret ayarlamaları ve sosyal destekler gibi önlemler devrede. Ancak doğrudan gelir transferi gibi adımlar atılmadıkça bu önlemlerin etkisi sınırlı olabilir.

Tüketimin artması, vatandaşların daha iyi iş ve gelir olanaklarına erişimine bağlı. Mart itibarıyla 16-24 yaş arası genç işsizliği %16,5 seviyesindedir. Gençler için girişimcilik ve eğitim fırsatlarının artırılması, esnek ve “gig” ekonomisindeki çalışan haklarının korunması da gündemde.

Xi Jinping, şubat ayında teknoloji devleriyle görüşerek özel sektöre destek sinyali verdi. Amaç, serbest piyasa rekabetini teşvik etmek ve finansman sorunlarını hafifletmekti. Çin, ticaret zorluklarını aşmak için özel sektöre ihtiyaç duyduğunu vurguladı. Ancak

düzenleyici ortamın ne kadar değişeceği belirsizliğini koruyor. Xi desteğinin “sarsılmaz” olduğunu söylese de güvenlik ve “ortak refah” kaygıları nedeniyle kontrol sürebilir. Yatırımcı güveni için sermaye piyasasının istikrarı da önceliklidir.

Erişim: <https://www.asiapacific.ca/publication/can-chinas-new-economic-playbook-help-it-weather-us-tariffs>

Anahtar Kelimeler: Ticaret, Rekabet, Çin, ABD, Tarife.

3. IMF Nedir? / Council On Foreign Relations (ABD)

IMF (Uluslararası Para Fonu), 1944 yılı Bretton Woods Konferansı'nda kurulan ve küresel finansal istikrarı sağlamayı hedefleyen bir uluslararası kuruluştur. Başlangıçta sabit döviz kuru sistemini denetlemekle görevliyken, 1973 yılında bu sistemin çökmesinin ardından borç krizlerine müdahale eden bir role evrilmiştir. Özellikle 2010 Avrupa borç krizi, COVID-19 pandemisi ve Rusya-Ukrayna savaşı gibi küresel şoklarda merkezi bir konumda yer almıştır. Ancak IMF, uyguladığı kemer sıkma politikaları ve yapısal reform talepleri nedeniyle sık sık eleştirilere maruz kalmıştır.

Tarihsel Rol ve İşlevler:

IMF, İkinci Dünya Savaşı sonrasında döviz kuru istikrarını sağlamak ve ülkelerin ödemeler dengesi sorunlarını çözmek amacıyla kuruldu. Dünya Bankası'ndan farklı olarak kısa vadeli finansal destek sunar ve üç temel araç kullanır:

1. Gözetim: Üye ülkelerin ekonomi politikalarını izleyip tavsiyelerde bulunur.
2. Teknik Destek: Özellikle düşük gelirli ülkelere ekonomi yönetimi konusunda eğitim ve danışmanlık sağlar.
3. Kredi Programları: Ekonomik krizdeki ülkelere, belirli reformları uygulamaları koşuluyla finansman sunar.

Kriz Yönetimi ve Eleştiriler:

IMF, Arjantin, Yunanistan ve Endonezya gibi ülkelere borç krizlerine müdahale etmiş, ancak bu müdahaleler bazı tartışmalara yol açmıştır. Örneğin, Yunanistan'a 2010-2018

yılları arasında verilen 375 milyar dolarlık kurtarma paketi, ülkenin GSYH'sinin çok üzerindeydi ve sert kemer sıkma önlemleri sosyal huzursuzluğa neden oldu. Nobel ödüllü ekonomist Joseph Stiglitz gibi isimler, IMF'nin dayattığı politikaların (özelleştirme, ticari serbestleşme, bütçe kısıntıları) yoksul ülkelerde ekonomik çöküşü derinleştirdiğini savunmuştur.

Reform Çabaları ve Güncel Tartışmalar:

Son yıllarda IMF, eleştirilere yanıt olarak kredi koşullarını esnetmiş ve iklim değişikliği gibi yeni küresel sorunlara odaklanmaya başlamıştır.

Örneğin: SDR (Özel Çekme Hakları) Tahsisi: 2021'de 650 milyar dolarlık SDR dağıtılarak düşük gelirli ülkelere likidite sağlanmıştır.

Ancak fonun yönetim yapısı da sorgulanmaktadır. Geleneksel olarak IMF'nin başına bir Avrupalı, Dünya Bankası'nın başına ise bir Amerikalı atanması, Çin ve Hindistan gibi yükselen ekonomilerin temsil eksikliğine yol açmaktadır.

IMF, küresel finansal sistemin istikrarı için kritik bir kurum olmaya devam etse de meşruiyetini korumak için reformlara ihtiyaç duymaktadır. Özellikle iklim krizi, artan borç yükü ve gelişmekte olan ülkelerin temsil sorunları, fonun gelecekteki etkinliğini belirleyecek başlıca unsurlardandır.

Kaynak: Ricardo Ceppi

Erişim: <https://www.cfr.org/backgrounder/what-imf>

Anahtar Kelimeler: Borç, Finans, IMF, Kriz.

4. ASEAN ve Çin, Ticari Belirsizliklerine Karşı Dev Pazarlara Yönelecek ve Bölgesel Entegrasyonu Hızlandıracak / Xinhua Silk Road Information Service (Çin)

Malezyalı ve Çinli uzmanlar küresel ticaretteki belirsizlik ortamında, Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği (ASEAN) ile Çin'in ekonomik iş birliğini derinleştirmesi, birleşik dev pazarlardan faydalanması ve bölgesel entegrasyonu daha ileri bir seviyeye taşıması çağrısında bulundu. Malezya Çin İş Konseyi Başkanı Low Kian Chuan, kısa süre önce Malezya'nın başkenti Kuala Lumpur'da düzenlenen "ASEAN-Çin Süper Ölçekli Pazarlar" seminerinde yaptığı konuşmada, "ASEAN ve Çin'de aynı görüşleri paylaşan ülkelerin, uluslararası kurallara dayalı ticaret düzenini güçlendirmeye, yükselen korumacılık dalgasına karşı bölgesel iş birliğini ve entegrasyonu sağlamlaştırması çok önemlidir." dedi.

Low, bu yıl ASEAN dönem başkanlığını yürüten Malezya'nın, iyi komşuluk ve dostane ilişkilerin geliştirilmesi ile karşılıklı fayda sağlayan diyaloglar yoluyla daha güçlü bölgesel entegrasyon, kapsayıcı ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ASEAN'ı yönlendirmeye kararlı olduğunu belirtti. Küresel ticarete dair endişelere rağmen gümrük verilerine göre Çin'in ASEAN ile ticaret hacmi 2025'in ilk çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine kıyasla %7,1 arttı.

Low, yapay zekâ, dijital ve yeşil ekonomi ile küresel değer zincirlerinin yeniden yapılandırılması gibi alanlarda ASEAN ile Çin arasında büyük iş birliği potansiyeli olduğunu söyledi. Çin ve ASEAN'ın dijital teknolojilerden yararlanarak karşılıklı faydaya dayalı iş birliğini derinleştirmesi gerektiğini ifade etti. Lee Boon Chye, ASEAN ülkelerini Çin'in yapay zekâ gücünden yararlanmaya ve iş birliklerini artırmaya çağırdı. ASEAN-Çin ticaretinin %60'ının sıfır gümrükle gerçekleştiğini belirterek, bu düzenlemelerin genişletilmesini ve tedarik zinciri iş birliklerinin artırılmasını önerdi. Son yıllarda ASEAN, Çin'in elektrikli araçlar, lityum piller ve güneş enerjisi gibi gelişmekte olan sektörlerinin yurt dışına açıldığı bir merkez hâline geldi. Çinli otomotiv devleri Tayland, Malezya ve Endonezya'da üretim üsleri kurarak yerel kapasiteyi artırdı.

Shenergy Group'tan Zhu Jiaqi ise ASEAN ülkeleriyle petrol, doğal gaz arama ve yeşil enerji dönüşümünde iş birliğini derinleştirmeyi hedeflediklerini söyledi. Seminerde,

Xinhua Ekonomik Bilgi Servisi ve Xinhua Enstitüsü tarafından hazırlanan raporda, 2 milyarı aşkın nüfusu kapsayan Çin-ASEAN pazarının, sanayi kümelenmeleriyle ölçek ekonomileri oluşturacağı, bölge içi ticaretle sürdürülebilir büyümeyi destekleyeceği ve korumacılığa karşı kurumsal güvenceler sunacağı belirtildi. Rapor, bu yıl imzalanması beklenen ACFTA 3.0 protokolüyle Çin-ASEAN iş birliğinin daha yüksek standartlara, daha derin bağlantılara ve kapsamlı entegrasyona dayalı yeni bir döneme gireceğini ve bölgesel-küresel ekonomik gelişmeye yeni bir ivme kazandıracığını vurguladı.

Erişim: <https://en.imsilkroad.com/p/345270.html>

Anahtar Kelimeler: ASEAN, Çin, Küresel Ticaret, Ekonomi.

5. ABD Ticaret Açığı: Ne Kadar Önemli? / Council On Foreign Relations (ABD)

ABD'nin ticaret açığı meselesi ekonomistler ve politikacılar arasında derin tartışmalara yol açan karmaşık bir konudur. 2024 verilerine göre ABD, 3,2 trilyon dolar ihracatına karşılık 4,1 trilyon dolar ithalat yaparak 900 milyar doları aşan bir ticaret açığı vermiştir. Bu açığın büyük kısmı, 1,2 trilyon dolarlık mal ticaretindeki dengesizlikten kaynaklanırken, hizmetler sektöründeki fazla kısmen bu açığı dengelemektedir. ABD'nin iki ticarete en büyük açığı Çin ile 295 milyar dolar olurken, bunu AB (235 milyar dolar) ve Meksika (172 milyar dolar) izlemektedir.

Ticaret açığının temelinde ABD ekonomisinin ürettiğinden daha fazla tüketme eğilimi yatmaktadır. Bu durum, tasarruf-yatırım dengesizliğinden kaynaklanmakta ve güçlü dolar, bütçe açığı gibi makroekonomik faktörlerle daha da derinleşmektedir. Doların değerli olması ithal ürünleri ABD tüketicileri için daha ucuz hale getirirken, ABD mallarını yurtdışında daha pahalı kılmaktadır. Ayrıca ekonomik büyüme dönemlerinde artan tüketim eğilimi ithalatı daha da artırmaktadır.

Çin'in 2000'li yıllardan itibaren dünya ticaret sistemine entegre olmasıyla birlikte ABD-Çin ticaret açığı dramatik şekilde artmıştır. "Çin Şoku" olarak adlandırılan bu dönemde, Çin'in uyguladığı sanayi sübvansiyonları ve ucuz işgücü politikaları ABD imalat sektörü üzerinde önemli baskılar oluşturmuştur. 2001-2018 döneminde ABD'de yaklaşık 3,7

milyon imalat işinin kaybedilmesinde bu durumun etkili olduğu belirtilse de uzmanlar iş kayıplarının büyük kısmının aslında otomasyon ve üretkenlik artışlarından kaynaklandığını vurgulamıştır.

Ticaret açığının etkileri konusunda görüşler oldukça farklılaşmaktadır. Başkan Trump ve destekçileri, açıkların istihdam kaybına yol açtığını ve ulusal güvenliği zayıflattığını savunurken, birçok ekonomist bu görüşe katılmamaktadır. Özellikle doların rezerv para birimi olması nedeniyle ABD'nin düşük maliyetlerle borçlanabildiği ve bu durumun aslında ekonomik bir avantaj sağladığı ifade edilmektedir. Ancak sürekli büyüyen açıkların uzun vadede finansal istikrarsızlığa yol açabileceği ve 2008 krizi benzeri riskler oluşturabileceği konusunda uyarılar da bulunmaktadır.

Politika önerileri geniş bir yelpazeye yayılmaktadır. Trump yönetimi yüksek gümrük tarifleri ve korumacı politikaları öne çıkarırken, ekonomistler daha çok dolar değerinin ayarlanması, bütçe açıklarının kontrol altına alınması ve vergi reformları gibi makroekonomik tedbirleri savunmaktadır. Çin'in iç tüketimini artırmaya yönelik politikalar benimsemesi de önerilen çözümler arasında yer almaktadır.

Kaynak: Kim Kyung-Hoon

Sonuç olarak, ticaret açığı meselesi tek boyutlu bir perspektifle ele alınamayacak kadar karmaşıktır. Açıkların bir kısmı ABD ekonomisinin dinamik yapısının doğal sonucu olarak görülürken, özellikle stratejik sektörlerdeki dengesizliklerin uzun vadeli etkileri konusunda endişeler bulunmaktadır. Politikacılar bu konuyu ele alırken küresel tedarik

zincirlerinin karmaşıklığını ve teknolojik dönüşümün etkilerini dikkate almaları gerekmektedir. Korumacı önlemlerin kısa vadeli çözümler sunabileceği ancak uzun vadede ekonomik verimliliği ve büyümeyi olumsuz etkileyebileceği unutulmamalıdır.

Erişim: <https://www.cfr.org/backgrounder/us-trade-deficit-how-much-does-it-matter>

Anahtar Kelimeler: Çin, Dolar, Ekonomi.

6. Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi: Reform mu, Yeniden Markalaşma mı? / Observer Research Foundation (Hindistan)

Kuşak ve Yol Girişimi (BRI), 11. yılında, dünyanın en büyük bağlantı girişimi olmasına rağmen başarıdan çok hayal kırıklığı oluşturdu. Çin Devlet Başkanı Xi Jinping'in imzasını taşıyan bu sınır ötesi bağlantı ve altyapı geliştirme hamlesi, uluslararası kamuoyunda geniş çaplı eleştiri ve şüpheyle karşılandı. Buna karşın BRI'nin küresel çapta etkileşimi 1 trilyon ABD dolarını aşarken, 150 ülkede 38 ekonomik sektörü kapsayan 20.700 BRI projesi hayata geçirildi.

2023 yılında Devlet Başkanı Xi, BRI'nin yapısal sorunlarını ele almak, uluslararası eleştirilerle başa çıkmak ve girişimi jeopolitik rekabetin yeni alanlarına (yeni enerji, yeşil dönüşüm teknolojileri, kritik hammadde kaynakları, ticareti kolaylaştıran altyapı koridorları) uyarlamak amacıyla, üçüncü Kuşak ve Yol Forumu'nu (BRF) topladı. Üçüncü BRF'nin sonuç bildirgesi; BRI'nin stratejik yönelimini pratik iş birliğine, BRI kapsamındaki çok modlu bağlantıya, küresel ticaretin yaygınlaştırılmasına, yeni ve yeşil dönüşüm teknolojilerinde iş birliğine, BRI çerçevesinde bağlantı iş birliğine için küresel standartların belirlenmesine odakladığını ortaya koydu.

Çin, üçüncü kuşak ve Yol Forumu'nda (BRF) BRI'nin yapısal sorunlarını çözmek amacıyla projeleri yeşillendirme, borç sürdürülebilirliğine odaklanma, özel sektör katılımını artırma, uluslararası iş birliklerini güçlendirme ve büyük projeler yerine daha küçük, nitelikli projelere yönelme gibi beş temel reform ilan etti. 2024 yılı sonu itibariyle BRI kapsamındaki ekonomik angajman 1,17 milyar dolara ulaştı. 2023-2024 döneminde hem yatırım/inşaat oranı hem toplam ekonomik angajman en yüksek seviyeye çıktı.

Son iki yılda Afrika ve Batı Asya’da yeşil enerji, dijital ve yeni teknoloji projelerinin öne çıktığı görülüyor. Çin’in madencilik, metal, teknoloji ve imalat yatırımları, yeşil enerji ve teknoloji tedarik zincirlerini güvence altına almayı hedefliyor. Bu sektörlerde kaydedilen yatırımlar tarihi rekorlara ulaşırken, batarya ve yeşil enerji üretimine yapılan yatırımlar da dikkat çekiyor. Pekin’in yeni enerji ve stratejik hammaddelere yönelimi, BRI’nin Batı’daki “ölü” söylemlerine karşı, girişimin yeniden şekillendiğini ortaya koyuyor.

Çin, 2013 yılından bu yana 150 ülkeyle 250’den fazla BRI anlaşması imzalamış, 2023 yılında 91 ülkenin en büyük ticaret ortağı olmuş ve 2024 yılında BRI ülkeleriyle yaptığı ticaret 4 trilyon doları aşmıştır. Çin’in bu ülkelerdeki toplam doğrudan yatırımı ise 483,2 milyar dolara ulaşmıştır.

BRI, Pekin’e küresel ve özellikle gelişmekte olan dünyada jeoekonomik güç kazandırmış, yumuşak gücünü artırmıştır. Batı, Hindistan ve Japonya gibi aktörler ise BRI’ye alternatif demokratik ve sürdürülebilir modeller önererek girişimi dengelemeye çalışmıştır.

Sonuç olarak, BRI zayıflamak yerine, reformlar ve yeni stratejik yönelimlerle kendini yeniden yapılandırmaktadır. Ancak şeffaflık, stratejik etkiler ve dengesiz kalkınma gibi sorunlar sürerken, demokratik ülkelerden güçlü ve değer temelli alternatifler gelmediği sürece, yeniden markalanan BRI Çin’in jeopolitik hedeflerine hizmet eden tek taraflı bir modele dönüşme riski taşımaktadır.

Kaynak: Getty

Erişim: <https://www.orfonline.org/expert-speak/belt-and-road-reforms-sustainability-strategy-and-soft-power>

Anahtar Kelimeler: BRI, Çin, Ticaret, Yatırım.

7. Küresel Tahviller: ABD'nin Yüksek Borçlanma Maliyeti Dünyayı Zorluyor / ODI Global (Birleşik Krallık)

Küresel tahvil piyasasındaki dalgalanma ve artan tahvil getirileri artık izole bir sarsıntı olmaktan çıkarken, ABD doları varlıklarından temkinli bir uzaklaşmaya işaret ediyor. Artan borçlanma maliyetlerine dair işaretler belirginleşirken, bunlar kısmen Trump yönetiminin ticari korumacılığını yansıtıyor.

Bu finansal yansımanın kırılgan ekonomilerde mali ve ekonomik bedelleri olacaktır. Bu durum özellikle, halihazırda yüksek ve artan borç maliyetleriyle boğuşan Afrika için daha da sıkıntılı bir hal almaktadır.

Gelişen piyasalarda uzun vadeli tahviller ve para birimleri büyük değer kayıpları yaşadı. Pakistan, Sri Lanka, Nijerya ve Mısır öne çıkan örnekler arasında yer aldı. Afrika'nın tahvil endeksleri düşerken, JPMorgan'ın Yeni Nesil Gelişen Piyasalar Endeksi'nde yükseliş %10'a yaklaştı.

Kaynak: Shutterstock

Bazı ülkeler mevcut piyasa koşulları ve riskten kaçınma eğilimleri nedeniyle dış finansmana erişimde zorlanıyor. Afrika'da Eurobond bağımlılığı 2014 yılında 11 milyar dolar, 2020'de ise 114 milyar dolar çıkarken, son 25 yıllık süreçte hızla artmıştır. Ukrayna savaşı sonrası oluşan enflasyon ve küresel faiz artış döngüsü özellikle Gana ve Zambiya'yı temerrüde düşürmüştür.

Borç bağımlılığından ekonomik dönüşüme geçen ülkeler borçlanma maliyetlerini sınırlayabilirken, borcu yüksek ve kırılgan olanlar kur zayıflığı ve artan maliyetlerle karşı karşıya kalmaktadır. En kırılgan ekonomiler son yaşanan şoklardan oldukça fazla etkilenmektedir. Afrika ülkeleri haksız şekilde yüksek borçlanma oranlarına maruz kalırken, yüksek borçlar ve artan maliyetler finansal istikrarı tehdit etmektedir.

Erişim: <https://odi.org/en/insights/global-bonds-us-borrowing-costs-are-hurting-the-rest-of-the-world/>

Anahtar Kelimeler: Eurobond, Küresel Tahvil, Ekonomi, Borçlanma.

8. Faiz Kararı: Avrupa Merkez Bankası Ekonomiye Güçlü Bir Sinyal Vermeli **/ KIEL Institute for The World Economy (Almanya)**

Avrupa Merkez Bankası (ECB) mevduat faiz oranını 25 baz puan indirerek %2,25'e çekti. Para politikası uzmanı Lena Dräger ve ticaret araştırmacısı Julian Hinz bu adımı para politikasında gevşeme yönünde atılmış bir adım olarak gördü. Ancak özellikle ABD'nin tırmanan ticaret politikalarından kaynaklanan reel ekonomi ve finansal piyasalara yönelik ekonomik riskler karşısında daha güçlü bir sinyal verilmesi gerekliliğine vurgu yapıldı.

Lena Dräger, "Gerçekleşen faiz indirimi, Euro Bölgesi'nde zayıflayan ekonomi için oyunun kurallarını değiştirecek bir hamle değil" diyor. Euro Bölgesi'nde enflasyon oranı son dönemde daha da gerileyerek 2025 yılı mart ayı itibariyle %2,2 seviyesinde gerçekleşti ve ECB'nin %2 hedef seviyesine yaklaştı. Gıda ve hizmet gibi bazı mal gruplarında ise fiyat artış oranları daha yüksek seyretti. Ancak küresel ticaretin zayıflaması ve Euro Bölgesi'nde yatırım ivmesinin düşük kalması endişe kaynağı olmaya devam etti.

ABD ile Çin arasındaki ticaret savaşının tırmanması, dünya genelinde reel ekonomi ve finansal piyasalar için riskleri ciddi ölçüde artırdı. Her ne kadar ABD'nin kısa süre önce duyurduğu AB ürünlerinin büyük kısmına %10'luk gümrük tarifesi uygulama planı önceki tehditlerin gerisinde kalsa da bu oran hâlâ önceki tarifelerin neredeyse beş katıdır.

Bu durum şu anda güçlü bir Euro'ya ve Çin'den Avrupa'ya daha ucuz ithalatın artmasına neden oluyor. Her iki unsur da Euro Bölgesi'nde enflasyonu düşürücü etki yapabilir. Yapılan analizlere göre, ABD'nin Çin'den yaptığı hemen hemen tüm ithalata %145'e, diğer tüm ticaret ortaklarına ise %10'a varan tarifeler uygulaması, Euro Bölgesi'nde tüketici fiyatlarını %0,2 ila %0,4 oranında düşürebilir. Analize göre, etkiler Çin ve ABD'de daha belirgin olacak; Çin'de fiyatlar %2,7 düşerken, ABD'de yaklaşık %5,5 artacak.

Kiel Enstitüsü Ticaret Politikası Grubu Araştırma Direktörü Julian Hinz, "AB için Nisan ayı başında açıklanan sert tarifeler Euro Bölgesi için çok daha güçlü dezenflasyonist etkiler gösteriyor" dedi. Lena Dräger ise "Şimdilik en kötü senaryodan kaçınılmış olsa bile, küresel bir finansal kriz riski 2008 yılından daha da yüksek. Ekonomiye ve finansal piyasa istikrarına ilişkin olumsuz görünüm göz önüne alındığında, ECB faiz oranlarını kayda değer şekilde indirerek güçlü bir sinyal vermeli." dedi.

Kaynak: Stock.adobe

Erişim: <https://www.ifw-kiel.de/publications/news/interest-rate-decision-ecb-should-send-a-strong-signal-to-the-economy/>

Anahtar Kelimeler: Avrupa Merkez Bankası, Enflasyon, Ticaret, Finansal Kriz, Gümrük Tarifesi.

B. POLİTİKA

1. Yeni EuroMed Paktı AB-MENA İlişkilerine Yeni Bir Soluk Getirebilir / Centre for European Policy Studies (Belçika)

Avrupa Birliği'nin (AB) güneyde yer alan komşularıyla olan ilişkilerinin özellikle yakın tarihte pek de parlak olduğu söylenemez. AB, özellikle son yıllarda aşırı sağın artan desteğiyle körüklenen yasa dışı göçü kontrol altına almaya odaklanan savunmacı politikalarla meşgul oldu.

İsrail'in Filistin, Lübnan ve Suriye'deki eylemlerine karşı yeterince sert bir tutum almayan AB, Ukrayna konusundaki tavrıyla çelişmiş ve çifte standart suçlamalarına yol açarak küresel barış gücü olarak itibarına zarar vermiştir. Ancak buna rağmen AB, MENA (Orta Doğu ve Kuzey Afrika) ülkeleri için en büyük ticaret ortağı, yatırımcı, yardım ve güvenlik sağlayıcısı olmayı sürdürmektedir.

İsrail-Filistin meselesine rağmen, AB hâlâ güvenilir bir ortak olarak görülmekte, ABD ile ticaret anlaşmalarına sahip olan Ürdün ve Fas gibi ülkeler için güvenilirlik giderek daha değerli hale gelmektedir. Akdeniz'in hemen ötesindeki enerji kaynakları zengin, genç ve eğitimli 250 milyonluk nüfus, AB için hem ihracat pazarı hem de rekabetçi ürün ve iş gücü kaynağı potansiyeli taşımaktadır.

AB, güney komşularıyla ilişkilerini yeniden yapılandırmak üzere yeni bir EuroMed Paktı için istişarelere başlamış, ancak bölgenin taleplerine daha dikkatli cevap vermesi gerekmektedir. İlk olarak, artık işlevini yitirmiş 20 yaşından büyük Ortaklık Anlaşmaları modernize edilmeli ENP (Avrupa Komşuluk Politikaları) girişimlerinden kaçınılarak, tarım gibi alanlara odaklanan sektörel yaklaşımlar tercih edilmelidir. Özel sektör gelişimi desteklenmeli; Avrupa Ticaret Odaları'nın güney ülkelerinde kurulması ulusal odaların sürece katılımını kolaylaştırabilir.

Göç yönetimi dengelenmeli; yasa dışı göçe odaklanma sürse de yasal göç fırsatlarına daha fazla yatırım yapılmalıdır. Güvenlik alanında ise AB'nin katkı sağlayabileceği

radikalleşmenin önlenmesi, terör finansmanının engellenmesi ve Doğu Akdeniz’de deniz güvenliği gibi konulara odaklanılmalıdır.

Pakt üzerinde istişareler devam ederken, AB’nin özellikle İsrail/Filistin meselesindeki itibarını yeniden inşa etmesi gerekiyor. AB ülkeleri Filistin konusunda bölünmüş olsa da Avrupa Konseyi’nin Filistin için verdiği destek ve Fransa’nın Filistin’i tanımayı planlaması, AB’nin konumunu güçlendirebilecek gelişmeler arasında gösteriliyor.

AB’nin Suriye konusunda da geç olmadan doğru adımlar atması gerekiyor. Yaptırımların hafifletilmesi ve ülkenin yeniden inşasına destek olunması, Avrupa’nın istikrara verdiği önemi gösterecektir. Libya’da ise uzun süredir devam eden ülke ayrılıkları aşılmalı ve ortak bir çizgi bulunmalıdır.

Kaynak: Vecteezy

Erişim: <https://www.ceps.eu/a-new-euromed-pact-could-reinvigorate-eu-mena-relations/>

Anahtar Kelimeler: AB, Avrupa Konseyi, Dış Politika, Siyaset, İsrail-Filistin.

2. ABD'nin Yemen'de Gerçekleştirdiği Saldırıda 80 Kişi Hayatını Kaybetti / AL-MONITOR (ABD)

ABD'nin Yemen'deki bir yakıt terminaline düzenlediği saldırıda en az 80 kişinin öldüğünü açıklayan Husiler, bunun ABD tarafından gerçekleştirilen en ölümcül saldırı olduğunu belirtti. ABD ordusu, Ras Issa'daki saldırılarla Husilerin tedarik ve finans kaynaklarını kesmeyi hedeflediklerini bildirdi. Husilere ait televizyon kanalı, geceyi aydınlatan büyük yangın görüntülerini yayımladı. Cuma gecesi Sana ve çevresine yeni saldırılar düzenlendi.

Sağlık Bakanlığı, ceset arama çalışmalarının sürdüğünü, ölü sayısının artabileceğini duyurdu. El-Mesire TV, 80 ölü ve 150 yaralı olduğunu aktardı. Husiler, cevap olarak İsrail ve iki ABD uçak gemisini hedef alan füze saldırıları gerçekleştirdi. İsrail, Yemen'den atılan bir füzeyi imha ettiklerini bildirdi.

Kaynak: Al-Masirah TV

ABD'li danışman Muhammed Elbaşa, "Yemen'deki askerî operasyonlar, açıkça Tahran'a verilmiş bir mesaj niteliğinde" dedi. ABD ordusu, son bir aydır Husi saldırılarını durdurmak adına neredeyse her gün hava saldırıları düzenledi. Elbaşa, Mart'tan bu yana toplam ölü sayısının 198 olduğunu belirtti. Husiler, İsrail-Filistin Savaşı'nın ardından İsrail'e ve deniz taşımacılığına yönelik çeşitli saldırılar başlatmış ancak iki aylık ateşkes anlaşması süresince saldırılarını durdurmuştu.

CENTCOM (ABD Merkez Kuvvetler Komutanlığı) yapılan son saldırıda Husilere ait yakıt kaynaklarını ortadan kaldırmayı ve yasa dışı gelir akışını kesmeyi hedeflediklerini açıkladı. El-Mesire TV, saldırının limanda önemli hasara yol açtığını ve bunun deniz ulaşımını ve petrol tedarikini etkileyeceğini bildirdi.

Husilerin Kızıldeniz'deki saldırıları, birçok şirketin rotalarını Güney Afrika'ya kaydırmasına neden oldu. ABD Dışişleri Sözcüsü Tammy Bruce, Çinli Chang Guang Satellite Technology şirketini ise "Husilere uydu görüntüsü sağlayarak ABD çıkarlarına saldırıları desteklemekle" suçladı.

Erişim: <https://www.al-monitor.com/originals/2025/04/80-killed-deadliest-us-attack-yemen-huthis-say>

Anahtar Kelimeler: ABD, Altyapı, İsrail, Husiler, Saldırı.

3. Yaz Dönemi Gelmeden İstekli Koalisyonlar Ukrayna'ya Gönderilmeli / European Policy Centre (Belçika)

Paris ve Londra'daki son üst düzey görüşmeler, İstekli Koalisyonların (CoW) artık yalnızca teorik bir kavram olmaktan çıktığını, Ukrayna'nın savunma kapasitesindeki kritik açıkları kapatmaya yönelik yapılandırılmış bir caydırıcı güç hâline gelmekte olduğunu ortaya koyuyor. Rusya Ukrayna'ya yönelik saldırılarını artırırken, böyle bir gücün kurulma süreci de hızla ivme kazanmalıdır. Olası CoW'lar çevik olmalı ve İngiliz ve Fransız liderlerin ortaya koyduğu dört aşamalı ilk yaklaşımdan daha ileriye gitmelidir.

Bu durum, Ukrayna'nın acil, orta ve uzun vadeli ihtiyaçlarına göre farklı CoW'ların konuşlandırılmasına olanak tanır. Kremlin'in olası tepkilerine dair süregelen korkular ve aşırı riskten kaçınma, yalnızca Rusya'yı cesaretlendiren bir zayıflık işaretidir. Bu tutumlar, hızlı ve etkili uygulamanın önünde engel olmamalıdır.

CoW'lar yalnızca ateşkesi hızlandırmakla kalmamalı, Rusya'nın tırmandırma kapasitesine karşı inandırıcı kısıtlamalar da getirmelidir. Rusya, Washington'un önerdiği ve Ukrayna'nın kabul ettiği 30 günlük ateşkesi hiçe sayarak sivil ve enerji altyapısına saldırılarını artırdı; Kryvyi Rih'te 9 çocuk, Sumi'de 30'dan fazla sivil hayatını kaybetti.

Anlamli barış görüşmeleri yakın görünmese de güçlü bir caydırıcılığın varlığı Rusya'yı müzakereye zorlayabilir; bu da CoW'lar sayesinde mümkün olabilir. Batı, ancak koordineli askerî destekle Moskova'nın yıpratma stratejisini aşabilir. Avrupa ülkeleri, Kanada, Avustralya ve Türkiye'den oluşacak CoW'lar, süper güç olmayan Rusya'yı caydırabilecek kapasiteye sahiptir. Ukrayna istihbaratı ise Rusya'nın yaz aylarında 1.200 km'yi aşan cephe hattında büyük bir saldırı hazırlığında olduğunu bildirmektedir.

Ukrayna'nın savunma kapasitesi silah teslimatlarındaki gecikmeler ve uluslararası destek sistemlerindeki aksaklıklar nedeniyle zayıflamıştır. NATO sahaya doğrudan asker göndermese de kararlı ülkeler istihbarat, hava savunması ve lojistik alanlarında destek sağlayabilir. Birkaç bin kişilik CoW, cephe hattından uzak bölgelerde danışmanlık ve planlama görevleri üstlenerek Ukrayna'nın karşı saldırı kapasitesini artırabilir. Eğitim ve donanım merkezleriyle yeni sistemlerin hızlı entegrasyonu sağlanmalıdır. Muharip olmayan görevlerde konuşlandırılacak CoW'lar, Rusya'nın planlamasında stratejik belirsizlik oluşturur, tırmanma riskini azaltır ve Batı'nın kararlılığını açık biçimde ortaya koyar.

Kaynak: Francois Nascimbeni

Rusya'nın enerji, ulaşım, liman ve sanayi altyapısını hedef alan saldırıları, Ukrayna'nın ekonomik direncini kırmayı ve moralini yıkmayı amaçlamaktadır. Herson'daki bir enerji santraline yapılan saldırı 45.000 kişiyi elektriksiz bırakmıştır. Siber ve fiziksel savaşın iç

içe geçtiği bu dönemde, Polonya, Estonya ve Birleşik Krallık gibi ülkeler Ukrayna'nın dijital ve fiziksel altyapısını korumada öncülük etmelidir. Güçlü bir altyapı savunma stratejisi, Rusya'nın enerji kesintilerini baskı aracı olarak kullanmasını engelleyecektir.

Erişim: <https://www.epc.eu/en/Publications/Coalitions-of-the-willing-must-be-deployed-to-Ukraine-before-the-summe~642e7c>

Anahtar Kelimeler: Rusya, Ukrayna, Askeri Destek, Barış Görüşmeleri.

4. Küresel Askeri Harcamalarda Rekor Artış / Stockholm International Peace Research Institute (İsveç)

Küresel askeri harcamalarda yaşanan rekor artış, uluslararası güvenlik ortamında derin dönüşümlerin yaşandığını gözler önüne seriyor. Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü'nün 2024 verileri, dünya genelinde silahlanmaya ayrılan kaynakların endişe verici boyutlara ulaştığını ortaya koyuyor.

Soğuk Savaş sonrası dönemin en yüksek askeri harcama artışı olarak kayıtlara geçen 2024 yılı verileri, küresel savunma bütçelerinin 2 trilyon 718 milyar dolara ulaştığını gösteriyor. Bu rakam, bir önceki yıla göre %9,4'lük reel artış anlamına gelirken, askeri harcamaların küresel ekonomideki payını %2,5'e yükseltmiş durumdadır. Özellikle Avrupa ve Orta Doğu'daki hızlı artışlar, bölgesel güvenlik endişelerinin boyutlarını açıkça ortaya koyuyor.

ABD'nin askeri harcamaları %5,7 artış ile 997 milyar dolara ulaşırken, NATO harcamalarının %66'sını ve 2024 yılı küresel askeri harcamalarının %37'sini tek başına oluşturdu. Bu kaynağın önemli bir kısmı, nükleer cephaneliğin modernizasyonu ve Rusya ile Çin'e karşı stratejik üstünlüğünü korumaya ayrılmıştır.

Almanya, askeri harcamalarını %28 artırarak 88,5 milyar dolara çıkarırken, Merkez ve Batı Avrupa'daki en büyük, küresel ölçekte ise en büyük dördüncü ülke oldu. Polonya ise savunma bütçesini %31 artırarak GSYH'sinin %4,2'sine denk gelen 38 milyar dolar seviyesine yükseltti.

Asya-Pasifik bölgesinde Çin'in askeri harcamaları %7 artışla 314 milyar dolara ulaşırken, Japonya'nın askeri harcamaları %21'lik artışla 55,3 milyar dolara yükseldi.

Kaynak: Shutterstock

Erişim: <https://www.sipri.org/media/press-release/2025/unprecedented-rise-global-military-expenditure-european-and-middle-east-spending-surges>

Anahtar Kelimeler: Çatışma, Güvenlik, Askeri Harcama, Silahlanma.

5. Keşmir'deki Saldırı Sonrası Hindistan-Pakistan Gerilimi Arttı / International Crisis Group (Belçika)

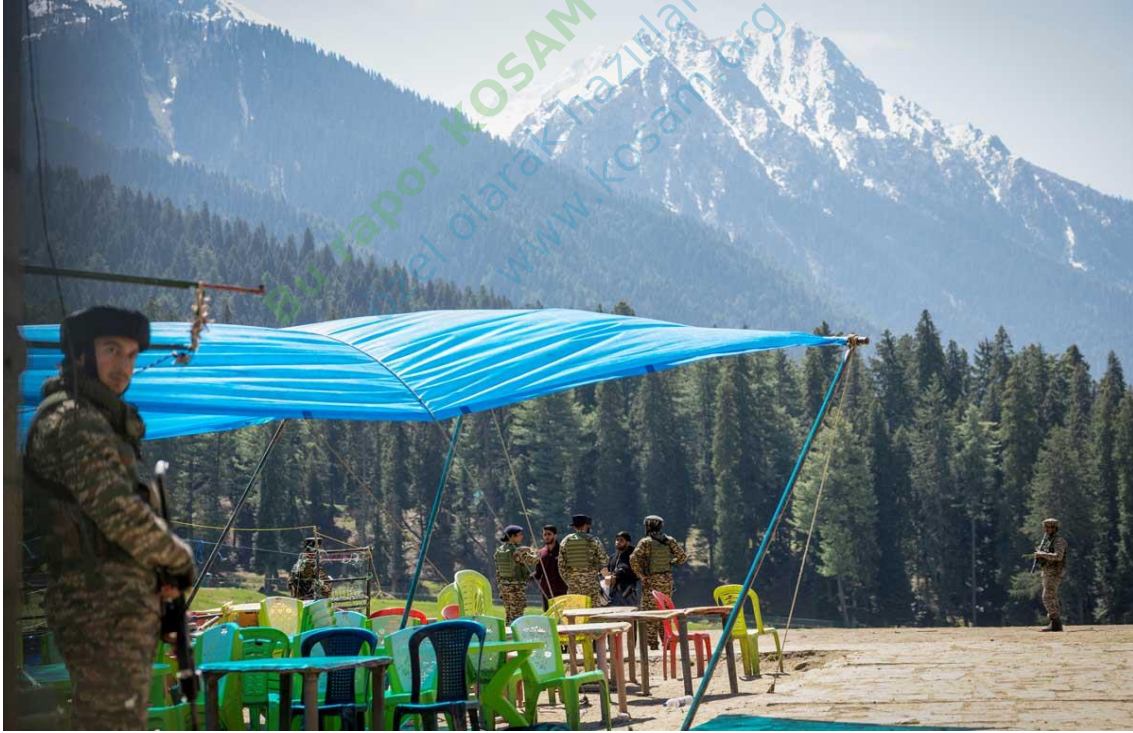
22 Nisan'da Hindistan yönetimindeki Keşmir'in Pahalgam bölgesinde gerçekleşen saldırıda 26 sivil hayatını kaybederken birçok kişi de yaralandı. Saldırganlar, Baisaran çayırına ormandan girerek bölgedeki turistlere saldırı düzenledi. Olayın görüntüleri Hindistan genelinde infiale neden oldu; Hindistan'da Keşmirilere ve Müslümanlara yönelik kınamalar yükseldi.

Pakistan'a karşı misilleme çağrıları yapılırken, hükümetin güvenlik zaafı da sert şekilde eleştirildi. Baisaran'daki yüzlerce turiste rağmen bölge yeterince korunmuyordu. İçişleri

Bakanı Amit Şah'ın kısa süre önce bölgeyi ziyaret edip "terör ekosistemi çökertildi" demiş olması, hükümetin hazırlıksız yakalandığı algısını güçlendirdi.

Keşmirli bir büyük bir şok içinde ve olası bir misillemeden endişeli. Başbakan Modi, Suudi Arabistan ziyaretini yarıda kesip olağanüstü kabine toplantısı yaptı. Modi, "Her teröristi ve destekçisini cezalandıracağız," dedi. Modi Pakistan'ı açıkça suçlamasa da sözleri tehdit olarak yorumlandı.

Hindistan, militanların Pakistan destekli olduğunu savunuyor; Pakistan bu iddiayı reddediyor ve Keşmirlilerin kendi kaderini tayin hakkını desteklediğini belirtti. Hindistan, İndus Suyu Anlaşması'nı askıya aldı, sınır kapısını kapattı, Pakistanlı diplomatları sınır dışı etti ve İslamabad'daki temsilini azalttı. Pakistan başsağlığı diledi ancak saldırıyı açıkça kınamadı. Pakistan Savunma Bakanı Asif, olayın Yeni Delhi'nin Keşmir politikalarına karşı yerel direnişin sonucu olduğunu savundu.

Kaynak: ICG

Saldırının sorumluluğunu The Resistance Front üstlendi. Grup, kurbanların güvenlik birimlerine mensup olduğunu iddia etti, ancak bu iddiayı destekleyecek bir kanıt sunmadı. TRF daha önce de benzer şekilde hedeflerinin hükümetle bağlantılı olduğunu öne sürmüştü. Hindistan güvenlik güçleri TRF'yi Pakistan merkezli Leşker-i Tayyibe'nin uzantısı olarak görüyor.

Yeni Delhi, 2019'daki statü değişikliklerinin Keşmir'e barış ve istikrar getirdiğini iddia ediyor. Ancak bu değişiklikler, Keşmirliler için baskıcı bir yönetimin başlangıcı oldu; vali atandı, muhalefet bastırıldı, 40.000 asker konuşlandırıldı, ifade özgürlüğü kısıtlandı ve terör yasaları yaygın şekilde kullanıldı. 2024 seçimlerine izin verilse de bölge hâlâ Yeni Delhi denetiminde ve bu baskı, barış görüntüsünün altında bir korku iklimi oluşturuyor.

Saldırıyı sadece Pakistan kaynaklı bir güvenlik krizi olarak görmek siyasi açıdan işlevsel ama kalıcı barış sağlamaz. Bu yaklaşım çatışmayı savaşa dönüştürebilir. Uluslararası aktörler askeri adımların nükleer güçler arasında büyük risk taşıdığını vurgulamalı. Hindistan, Pakistan'la arka kapı diplomasisini canlandırmalı ve saldırının faillerini tespit etmelidir.

Yerel halkın endişeleri giderilmeli. Başbakan Modi, Cammu ve Keşmir'e eyalet statüsünü geri vermelidir. Aksi hâlde merkezi yönetimin Hindu yanlısı, Müslüman karşıtı kararlar aldığı algısı derinleşir ve gençleri silahlı gruplara iter. Demografik değişim korkuları da giderilmelidir.

Erişim: <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/india-pakistan-kashmir/deadly-kashmir-militant-attack-raises-temperature-between>

Anahtar Kelimeler: Hindistan, Pakistan, Saldırı, Politika.

6. Meloni Transatlantik İttifakı Kurtarabilir mi? / Strategic Europe (Belçika)

Donald Trump'ın başlattığı küresel ticaret savaşı sonrasında İtalya Başbakanı Giorgia Meloni, kişisel diplomasisini devreye sokarak hem İtalya'nın çıkarlarını korumaya hem de transatlantik ittifakı ayakta tutmaya çalışıyor. Meloni'nin bu çabası, İtalya'nın geleneksel dış politikasının temel taşlarını- NATO, AB entegrasyonu ve çok taraflı sistem-koruma stratejisiyle örtüşüyor.

Meloni'nin politikası üç temel eksen üzerinde şekilleniyor: Bir yanda Trump'la olan kişisel yakınlığını kullanırken, diğer yanda AB ile bağlarını koparmamaya özen gösteriyor. Bu denge politikası, İtalya'nın güvenlik ve refah çıkarları açısından hayati önem taşıyor.

NATO üyeliği sayesinde güvenlik maliyetlerini optimize eden İtalya, aynı zamanda AB'nin 450 milyonluk pazarından büyük ekonomik faydalar sağlıyor.

Ancak Trump'ın "Önce Amerika" politikaları bu dengeyi tehdit ediyor. ABD Başkanı'nın uluslararası kurumlara karşı mesafeli duruşu ve güç odaklı dış politikası, İtalya'nın çok taraflı sistemden elde ettiği kazanımları riske atıyor. Özellikle savunma harcamaları konusunda İtalya, NATO'nun GSYH'nin %2'si hedefini yakalamakta zorlanıyor. Ülkenin yüksek borç oranı ve yaşanan nüfusun getirdiği sosyal harcama yükü, savunma bütçesini artırmayı zorlaştırıyor.

Kaynak: Getty

Ekonomik açıdan bakıldığında, İtalyan ihracatının yarısından fazlası AB ülkelerine giderken, sadece %10'u ABD'ye ulaşıyor. Bu durum, Meloni'yi AB pazarına daha fazla bağımlı yapıyor. Ayrıca İtalyan sanayisi, özellikle Almanya ile derin tedarik zinciri entegrasyonuna sahiptir.

20. yüzyıl Avrupa tarihinin gösterdiği gibi, İtalya gibi ülkeler için barış ve refah, milliyetçi söylemlerden çok kurumsal iş birlikleriyle sağlanabiliyor. Meloni de "Batı'yı yeniden büyük yapma" retoriğine rağmen, İtalya'nın çıkarlarını korumak için pragmatik bir yaklaşım benimsiyor. Bu bağlamda, İtalya'nın transatlantik ittifaktaki rolü, ideolojik saflaşmalardan ziyade stratejik çıkarlar doğrultusunda şekilleniyor.

Sonuç olarak Meloni, uluslararası sistemde belirsizlikler karşısında İtalya'nın konumunu korumak için karmaşık bir diplomatik denge sergiliyor. Hem Trump yönetimiyle çalışabilmek hem de AB'nin çok taraflı sistemine bağlı kalmak zorunda olan İtalya, bu süreçte kendi ulusal çıkarlarını gözeterek hareket ediyor. Meloni'nin bu politikası, İtalya'nın küresel sistemdeki etkinliğini sürdürmesi açısından kritik önem taşıyor.

Erişim: <https://carnegieendowment.org/europe/strategic-europe/2025/04/can-meloni-save-the-transatlantic-alliance?lang=en¢er=europe>

Anahtar Kelimeler: ABD, İtalya, İttifak, Meloni, Transatlantik.

7. ABD-İran Anlaşmasının Başarısı İçin Gerekli Şartlar / The Vienna Institute for International Economic Studies (Avusturya)

Donald Trump'ın Beyaz Saray'a dönüşü, ABD-İran ilişkilerinin sınırlarını yeniden tanımladı. Trump ile İran'ın Dini Lideri Ayetullah Ali Hamaney arasında karşılıklı misilleme tehditlerinin ardından, Umman'ın başkenti Maskat'ta dolaylı görüşmeler başlatıldı. Müzakerelerin yeniden başlamasının iki temel nedeni var. Birincisi Trump'ın yeniden devreye girmesi bölgesel önceliklere dayanıyor. 6 Nisan 2025'te İsrail Başbakanı Netanyahu'yu Beyaz Saray'da ağırlayarak ilk yabancı lider davetini ona yapması, İsrail'in ve Orta Doğu'nun dış politikasındaki önemini vurguladı. İran, Hizbullah, Husiler ve Hamas gibi askeri güçlere verdiği destekle uzun süredir bölgesel istikrarsızlığın kaynağı olarak görülüyor. Ancak Trump'ın esas endişesi, İran'ın nükleer kapasitesidir.

Ayrıca, Avrupalılar, Ruslar ve Çinliler de nükleer silaha sahip bir İran görmek istemediklerinden, 2015 yılında imzalanan Kapsamlı Ortak Eylem Planı (JCPOA) nükleer anlaşmasında önemli bir rol oynadılar. Washington açısından nükleer mesele sadece bir güvenlik tehdidi değil, aynı zamanda bir fırsat. İran'la yapılacak bir anlaşma Trump'a dış politikada bir zafer kazandırabilir, bölgede nükleer silahların yayılma riskini azaltabilir ve ABD'nin müttefiklik ilişkilerini güçlendirebilir.

İkinci neden ise, İran'ın müzakere masasına dönüşünün merkezinde derin bir ekonomik çöküşün yer alması. 2019 yılından bu yana ortalama yıllık enflasyon yaklaşık %40 seviyesinde seyrediyor. İran'ın para birimi riyal ciddi oranda değer kaybetti; yaptırımlar

ise petrol gelirlerini, yabancı yatırımları ve finansal bağlantıları neredeyse tamamen kesti. Uluslararası yaptırımların şiddetlenmeye başladığı 2011 yılından bu yana İran ekonomisi kişi başına düşen gelir bakımından önemli ölçüde daraldı.

ABD-İran arasında yapılacak anlaşmanın başarılı olması için kapsamlı olması gerekiyor. Birincisi, İran'ın nükleer programı açık, doğrulanabilir ve sınırlamalara tabi tutulmalı; IAEA (Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu) denetimi sağlanmalıdır. İkincisi, barış, adalet ve insan hakları temeline dayanmalı; siyasi mahkumlar serbest bırakılmalı, temel özgürlükler güvence altına alınmalıdır. Üçüncüsü, Devrim Muhafızları'nın yurtdışındaki faaliyetleri azaltılmalı ve İran'ın vekil gruplara verdiği destek sınırlanarak bölgesel istikrar sağlanmalıdır. Dördüncü olarak, yaptırımların hafifletilmesi, fonların halkın yararına ekonomik toparlanma için kullanılmasını garanti altına alacak reformlarla birlikte yürütülmelidir. Beşinci olarak, İran'daki işleyiş bozukluğunun temelinde siyasi yapı yatmaktadır. Gerçek bir siyasi ve kurumsal reform, seçilmemiş Dini Lider'in yetkilerinin sınırlandırılmasını ve seçilmiş kurumların güçlendirilmesini içermelidir.

Kaynak: *Mim Sourena*

Erişim: <https://wiw.ac.at/peril-and-possibility-what-a-us-iran-deal-needs-to-give-it-any-chance-at-success-n-679.html>

Anahtar Kelimeler: ABD, İran, Anlaşma, Diplomasi, Politika.

C. ÇEVRE

1. Nadir Topraklar ve Küresel Rekabetler: Burundi ve Stratejik Tedarik Zincirlerinin Yeniden Yapılanması / Foreign Policy Research Institute (ABD)

4 Mart 2025 tarihinde ABD Başkanı Donald Trump, uluslararası kalkınma yardımlarından sorumlu olan USAID'in (ABD Uluslararası Kalkınma Ajansı) bütçesinin azaltılması gerektiğini Kongre'de savundu. Görüşünü örnekle açıklayan Trump, kimsenin adını duymadığı bir ülke olarak nitelendirdiği Lesotho'ya ayrılan 8 milyon dolarlık ödeneği eleştirdi.

Genellikle göz ardı edilen Burundi, 13,7 milyonluk nüfusu, yoksulluk içindeki tarım ağırlıklı ekonomisi ve çatışmalı geçmişine rağmen, özellikle nadir toprak elementleri açısından büyük ölçüde işlenmemiş maden potansiyeliyle dikkat çekiyor. Artan küresel rekabet ortamında bu kaynaklar stratejik önem kazanırken, Burundi de kritik minerallerin küresel tedarik zincirinde kilit bir halka olma potansiyeli taşıyor.

Afrika'nın Büyük Göller bölgesi tantalum, kalay, altın ve tungsten gibi stratejik madenlerin üretimiyle küresel tedarik zincirlerinde merkezi bir konuma sahiptir. Bölgedeki madencilik, geçmişte yoğun dış müdahaleler ve devlet dışı ağlarla şekillenmiştir.

Burundi, henüz işlenmemiş geniş maden rezervlerine sahip mütevazı bir oyuncudur. Dünya Bankası ve IMPACT raporları, Burundi'nin nikel, vanadyum, altın, bakır, uranyum, platin, tantalum ve kobalt gibi kaynaklara sahip olduğunu ortaya koymuştur. 2019'da ABD Jeolojik Araştırmalar Kurumu, küresel tantalum üretiminin %2'sinin Burundi'den geldiğini belirtmiştir. 2024 yılında Burundi'de açıklanan yeni bir keşifte, 12,7 milyon tonluk kalay ve kobalt rezervi bulunmuş, değerinin 50 milyar doları aştığı tahmin edilmiştir.

Nadir toprak elementleri, modern teknolojiler ve askerî donanımlar için oldukça kritiktir. Ancak çıkarım ve rafinasyon süreçleri hem maliyetli hem çevre açısından zararlıdır.

Burundi, 2021 yılında nadir toprak elementi üretiminde 200 ton ile dünya sıralamasında 11. olmuş; ancak küresel üretimin yalnızca %0,1'ini karşılamıştır.

Çin, küresel nadir toprak piyasasında %69 üretim, %85 hafif ve %100 ağır element işleme kapasitesiyle hâkim pozisyonundadır. Bu durum, tedarik zincirinin çeşitlendirilmesini zorlaştırmakta ve Pekin'in stratejik önemini artırmaktadır. Çin, 300 milyar dolarlık Afrika ticaretiyle kıtada en büyük maden ithalatçısı olmuş; Ruanda ve Burundi gibi ülkelerde altyapı yatırımlarıyla etkisini derinleştirmiştir. Burundi'nin nadir toprak potansiyeli bu denklemde Pekin için önemli bir halka olabilir.

ABD, Çin'in artan etkisine karşı, nadir toprak kaynaklarına erişimi öncelik hâline getirmiştir. Burundi, ABD açısından Çin'e karşı alternatif oluşturabilecek stratejik bir ortak olarak görülmektedir. USAID'in geri çekilmesiyle oluşan boşlukta Çin etkisini giderek artırmıştır.

Nadir toprak elementlerinin çıkarımı, işlenmesi ve ticarileştirilmesi, ulusal egemenliğin en önemli kaldıraçlarından biri hâline gelmiştir. Burundi, kırılğan yönetim yapısı ve dış müdahalelere rağmen bu stratejik sektörde kritik bir noktaya gelmiştir. Ancak Burundi, şeffaf olmayan yönetim, çevresel riskler ve sınırlı kurumsal kapasite gibi sorunlarla karşı karşıyadır.

Kaynak: FPRI

Erişim: <https://www.fpri.org/article/2025/04/rare-earths-and-global-rivalries-burundi-and-the-reconfiguration-of-strategic-supply-chains/>

Anahtar Kelimeler: Nadir Toprak Elementi, ABD, Çin, Burundi, Rekabet.

2. Hindistan-Avustralya İş Birliği: Ekonomik Güvenlik İçin Kritik Mineraller / Centre for Social and Economic Progress (Hindistan)

Küresel çapta temiz enerjiye geçişin hız kazanması ve tedarik zincirlerindeki kırılmalıkların daha belirgin hale gelmesiyle birlikte, kritik mineraller uluslararası ekonomik diplomasiinin odak noktalarından biri haline gelmiştir. Hint-Pasifik bölgesinin iki kilit aktörü olan Hindistan ve Avustralya, ekonomi ve enerji güvenliği, teknolojik geliştirme ve endüstriyel dayanıklılık açısından stratejik öneme sahip bu alanda iş birliklerini yoğunlaştırmaktadır.

2023-2024 döneminde, Avustralya'dan Hindistan'a yapılan en yüksek ithalat kalemini 11,021 milyar dolar tutarında mineral yakıtlar ve yağlar oluşturmuştur. Hindistan Sanayi Konfederasyonu'na (CII) göre, kritik mineraller ve madencilik sektörü önümüzdeki yıllarda iki ülke arasındaki ikili ekonomik iş birliğini güçlendiren temel itici güçlerden biri hâline gelecektir. Hindistan, Avustralya'nın altıncı büyük ticaret ortağı konumundayken; Avustralya, Hindistan için önemli bir yatırım merkezidir.

Hindistan ile Avustralya arasındaki ilişkiler, son yirmi yılda ortak demokratik değerler ve Hint-Pasifik vizyonu temelinde kapsamlı bir stratejik ortaklığa dönüşmüştür. 2020 yılında Kapsamlı Stratejik Ortaklık (CSP) ile resmiyet kazanan bu yakınlaşma, 2022'de imzalanan Ekonomik İş Birliği ve Ticaret Anlaşması (ECTA) ile daha da güçlenmiştir.

Savunma, teknoloji transferi ve akademik alandaki iş birlikleriyle desteklenen ortaklık, Kritik Mineraller Araştırma Ortaklığı gibi projelerle somutlaşmıştır. Bu gelişmeler, Avustralya'nın kaynak zenginliğini Hindistan'ın üretim ve teknoloji hedefleriyle birleştirerek ekonomik güvenlik alanında güçlü bir temel oluşturmaktadır.

Hindistan'ın Avustralya ile olan ortaklığı, dayanıklı tedarik zincirleri ve temiz enerji geçişine yönelik ortak taahhüdü yansıtan en gelişmiş ikili iş birliğidir. Avustralya'nın güçlü politika altyapısı ve madencilik sektörü, Hindistan'ın üretim ve iklim hedefleriyle tamamlayıcıdır. Bu iş birliği şu yollarla daha da güçlendirilebilir:

- Hindistan'ın Kritik Mineraller Misyonu, Avustralya'nın ihracat stratejisiyle uyumlu hale getirilmeli.
- Ortak madencilik ve işleme yatırımları genişletilmeli.

- Geri dönüşüm ve döngüsel ekonomi girişimleri geliştirilmeli.
- Batarya malzemeleri ve katma değerli ürünler için teknoloji transferi artırılmalı.
- Araştırma ortaklıkları ve eğitim programları yaygınlaştırılarak akademik ve sektörel iş birlikleri güçlendirilmeli.

Hindistan ve Avustralya arasında kritik mineraller alanındaki stratejik uyum, yalnızca mevcut tedarik zinciri kırılganlıklarına çözüm getirmekle kalmayıp, uzun vadeli ekonomik dayanıklılık ve teknolojik yenilik için de zemin hazırlamaktadır. Güçlü politika koordinasyonu, hedefli yatırımlar ve ortak araştırma girişimleri yoluyla, bu iki ülke güvenli ve sürdürülebilir temiz enerji geleceğine liderlik edecek benzersiz bir konumda bulunmaktadır.

Erişim: <https://csep.org/blog/india-australia-cooperation-critical-minerals-for-economic-security/>

Anahtar Kelimeler: Kritik Mineraller, Hindistan, Avustralya, Madencilik.

3. Ukrayna, AB'nin Hammadde Tedarikinde Kilit Rol Oynayabilir / Leibniz Institute for Economic Research (Almanya)

Ukrayna, kritik olarak sınıflandırılan 34 hammaddenin üçte ikisine sahip bir ülkedir. EconPol Europe tarafından yapılan yeni bir analizin de gösterdiği üzere bu kritik maddelerin üretimi günümüzde oldukça sınırlıdır. IFO araştırmacısı Isabella Gourevich "Ukrayna'nın orta vadede Avrupa tedarik zincirleri için merkezi bir ortak haline gelebilmesi sadece madencilik ile mümkün olmayacak. Bu hammaddelerin işlenmesi ve rafine edilmesine yönelik yatırımların da -Ukrayna'da ya da AB ülkeleriyle iş birliği içinde- hayata geçirilmesi gerekecek." dedi.

Gourevich, Ukrayna'nın hammadde rezervlerinin Avrupa'daki enerji dönüşümü, e-mobilite ve dijital teknolojiler için hayati önem taşıdığını söylüyor. Bunlar arasında özellikle öne çıkanlar madenler manganez, titanyum, grafit, lityum, kobalt, bakır ve nikel. Bu maden kaynaklarından bazıları örneğin lityum-iyon pillerin bileşenlerini oluşturuyor. Ancak, ülkede devam eden çatışmalar üretimi daha da zorlaştırıyor. Ukrayna'nın küresel titanyum üretimindeki payı, 2022 yılında savaşın başlamasından bu yana %7'den yalnızca

%2'ye düştü. AB, Ukrayna ile stratejik bir hammadde ortaklığını zaten 2021 yılında imzalamıştı. Amaç; Avrupa'nın tekil ve siyasi olarak istikrarsız tedarikçi ülkelere olan bağımlılığını azaltmak ve uzun vadede tedarik güvenliğini güçlendirmek. Halihazırda Çin, bu kritik hammaddelerin işlenmesinde %70'i aşan pazar payıyla baskın konumda bulunuyor.

Erişim: <https://www.ifo.de/en/press-release/2025-04-23/ukraine-could-play-key-role-in-eu-supply-of-raw-materials>

Anahtar Kelimeler: AB, Hammadde, Madencilik, Ukrayna.

4. ABD-Çin Ticaret Savaşı 2.0: Küresel Yağlı Tohum Pazarlarını Neler Bekliyor? / International Food Policy Research Institute (ABD)

ABD hükümetinin son gümrük tarifesi önlemleri büyük ölçüde Çin'i hedef alıyor ve bu durum, her iki ülke için de büyük kayıplarla sonuçlanan 2018-2019 ABD-Çin ticaret savaşının bir tekrarına işaret ediyor. O dönemdeki çatışma, tarım ticaretinde ciddi yön değişimlerine neden olmuş; Çin alternatif tedarikçiler ararken, ABD ürünleri için yeni pazarlar bulmaya çalışmıştır.

Tarım ticareti bu çatışmanın merkezinde yer alıyor; zira ABD, Çin'in tarımsal ürünlerde Brezilya'dan sonra en büyük ikinci tedarikçisi konumunda ve Çin, ABD'nin tarımsal ihracatında en büyük pazarlardan biridir. Brezilya gibi ülkeler muhtemelen Çin'in talebini karşılamaya çalışacaktır, ancak bunu başarmak zor olacaktır. Çin'in yağlı tohum ithalatı ve bu temel ürünlerdeki küresel ticaret genel olarak azalacaktır.

4 Şubat'ta uygulanan %10'luk tarife ve 4 Mart'ta getirilen ek %10'un üzerine %34'lük "karşılıklı" bir tarife daha eklendi ve toplamda %54'lük ek bir vergi yükü ortaya çıktı. Çin, 4 Nisan'da yanıt olarak ABD mallarına %34'lük ek tarife uyguladı. 8 Nisan'da Beyaz Saray, 2 Nisan'daki başkanlık emrini değiştirerek Çin'e yönelik %50'lik ek bir tarife daha açıkladı ve toplam ek gümrük vergisi %84'e ulaştı. 9 Nisan'da Başkan Donald Trump, "karşılıklı tarifelerin" 90 gün süreyle askıya alındığını, Çin hariç tüm ülkeler için %10'luk ek tarifelerin yürürlükte kalacağını duyurdu. Çin için ise ek tarifeleri %125'e çıkardı. 11

Nisan'da Çin, %125'lik tarifeyi aynen uygulayacağını bildirdi, ancak ABD'nin daha fazla tarife artırımını yapması durumunda buna yanıt vermeyeceğini açıkladı.

Çin, 2023-2024 döneminde 112 milyon MT (metrik ton) ile küresel soya fasulyesi ithalatının %62'sini gerçekleştirmiştir. 2000 yılından bu yana Çin'in ithalat talebi yıllık ortalama %9,2 oranında artmıştır. Çin, soya fasulyesini hayvan yemi için soya küspesi ve yemeklik yağ olarak kullanılan soya yağı üretiminde kullanmaktadır. Ayrıca kanola, palm ve ay çiçek yağı gibi diğer yağlı tohumları da ithal etmektedir. 2000 yılında Çin'in ithalatında Brezilya'nın payı %20, ABD'nin %50 iken; 2016'da Brezilya %45'e, ABD %40'a ulaşmıştır. 2018'de Brezilya'nın payı %75'e fırlarken ABD %19'a gerilemiştir. Günümüzde Brezilya %71, ABD %21 paya sahiptir.

Kaynak: Getty

Kısa vadede etkiler, arz ve talepteki tam uyum varsayımının ötesinde, tedarikçilerin yeni tarife yapısına ne kadar hızlı uyum sağlayacaklarına bağlıdır. Çin'in soya ithalatı mevsimseldir. ABD'nin ihracatı Ağustos-Ocak, Brezilya'nın ise Şubat-Temmuz döneminde yapılmaktadır. Bu nedenle tarifelerin etkisi, yaz sonundaki ABD hasadına kadar büyük olmayabilir.

Mart ayında yapılan bir ankete göre, ABD’li çiftçiler 2024 yılına kıyasla %4 daha az, yaklaşık 38,3 milyon hektar alana soya fasulyesi ekmeyi planlıyor. Arjantin’de ekim alanlarının azalması beklenirken, Kanada’da ise kanola üretiminin düşeceği tahmin edilmektedir.

Erişim: <https://www.ifpri.org/blog/u-s-china-trade-war-2-0-what-are-the-implications-for-global-oilseed-markets/>

Anahtar Kelimeler: ABD, Çin, Gıda, Tarım, Küresel Pazar.

Bu rapor KOSAM tarafından
özel olarak hazırlanmıştır.
www.kosam.org

D. SOSYAL

1. Avustralya'nın Kumar Krizi: Topluma Zarar Veren Bağımlılığın Anatomisi / The Australia Institute Research That Matters (Avustralya)

Avustralya, dünyanın en büyük kumar pazarı olarak sadece ekonomik boyutlarıyla değil, oluşturduğu sosyal tahribatla da dikkat çekiyor. 2022-2023 mali yılı verileri, ülkenin kumar bağımlılığındaki vahim tabloyu tüm çıplaklığıyla ortaya koyuyor. Avustralyalıların o dönemde 244,3 milyar dolar bahis oynaması, kişi başına yaklaşık 9.500 dolara denk geliyor. Bu astronomik rakamların ardında ise 31,5 milyar dolarlık bir kayıp yatıyor- bu miktar, Las Vegas'ın kumar kayıplarını neredeyse 1.5 kat aşıyor.

Kumarın toplumsal maliyeti sadece finansal kayıplarla sınırlı değildir. Yapılan araştırmalar, problemlili kumar oynayan bireylerin %20'sinin intiharı düşündüğünü, %15'inin ise girişimde bulunduğunu ortaya koyuyor. Aile içi şiddet vakalarının %40'ında kumarın tetikleyici faktör olduğu belirtiliyor. Her yıl yaklaşık 400.000 Avustralyalı, kumar nedeniyle işini kaybediyor veya ciddi mali sıkıntıya düşüyor. Bu rakamlar, kumarın sadece bireysel değil, toplumsal bir kriz olduğunu gözler önüne seriyor.

En endişe verici gelişme ise genç nesiller arasında kumarın yaygınlaşmasıdır. Son araştırmalar, 12-17 yaş arası gençlerin %30'unun, 18-19 yaş grubunda ise bu oranın %46'ya çıktığını gösteriyor. Bu da yaklaşık 1 milyon gencin düzenli olarak kumar oynadığı anlamına geliyor. Gençlerin yılda 231 milyon dolar kaybettiği tahmin ediliyor.

Kumar endüstrisinin gençleri hedef alan agresif pazarlama stratejileri bu sorunun temel nedenlerinden biridir. Ülkede yılda 1 milyondan fazla kumar reklamı yayınlanıyor. 12-17 yaş grubundaki gençlerin %85'i son bir ayda en az bir kumar reklamına maruz kaldığını belirtiyor. Spor yayınlarında sürekli bahis vurguları, gençlerin zihninde spor ile kumar arasında tehlikeli bir bağ kuruyor. Özellikle sosyal medya platformlarında hedef gösterilen gençler, "risk almadan kazanç" yanılsamasıyla kumar tuzağına çekiliyor.

Çözüm önerileri aslında oldukça net: Öncelikle tütün ürünlerinde olduğu gibi kumar reklamlarının tamamen yasaklanması gerekiyor. İkinci adım olarak, kumar endüstrisinin siyasi partilere bağış yapmasının engellenmesi şarttır. Murphy Raporu'nda önerilen diğer

düzenlemelerin acilen hayata geçirilmesi, özellikle gençleri korumak için kritik önem taşıyor. Kumarın sebep olduğu sosyal tahribatı azaltmak için rehabilitasyon merkezlerinin sayısının artırılması ve okullarda farkındalık programlarının yaygınlaştırılması da önemli adımlar arasında yer alıyor.

Avustralya'nın karşı karşıya olduğu bu kriz, sadece bir "kumar sorunu" değil, aynı zamanda bir "ahlaki sorumluluk" testidir. Genç nesillerin geleceğini korumak ve toplum sağlığını güvence altına almak için siyasi iradenin kumar endüstrisinin baskılarına direnmesi gerekiyor.

Kaynak: Australia Institute

Erişim: <https://australiainstitute.org.au/post/more-kids-gamble-than-play-popular-sports-yet-our-leaders-are-too-weak-to-put-up-a-fight/>

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, Genç Nüfus, Kumar.

2. Gazze'de Gıda Tükendi: WFP Stokları Bitirdi, Sınırlar Hâlâ Kapalı / World Food Programme (İtalya)

WFP (Dünya Gıda Programı), Gazze Şeridi'ndeki sıcak yemek mutfaklarına kalan son gıda stoklarını teslim ederken, ilerleyen günlerde bölgenin tamamen yiyeceksiz kalacağı tahmin ediliyor. Haftalardır, sıcak yemek mutfakları Gazze'deki halk için tek gıda yardımı

kaynağı olmuştur. Nüfusun yalnızca yarısına ulaşabilen ve günlük gıda ihtiyacının sadece %25'ini karşılayabilen bu mutfaklar, hayati bir destek sağlamış durumdadır. WFP ayrıca, Gazze'de uygun fiyatlı ekmek dağıtımını yapabilmek için fırınlara da destek verdi. Ancak 31 Mart'ta, desteklenen 25 fırının tamamı, buğday unu ve pişirme yakıtı tükendiği için kapandı. Aynı hafta, iki haftalık gıda yardımı içeren WFP gıda kolileri de tükendi.

Tüm ana sınır kapıları kapalı kaldığı için, yedi haftadan uzun süredir Gazze'ye hiçbir insani veya ticari malzeme girişi gerçekleşmedi. Gıda fiyatları ateşkes dönemine kıyasla %1.400'e kadar arttı; temel gıda maddelerinde ciddi bir kıtlık yaşanmakta.

Bir milyondan fazla kişiye dört aya kadar yetecek miktarda, 116.000 metrik tonluk gıda yardımı WFP ve gıda güvenliği ortakları tarafından sınırlar açılır açılmaz Gazze'ye ulaştırılmak üzere yardım koridorlarında bekletiliyor. Gazze Şeridi'ndeki durum bir kez daha kritik bir eşiğe ulaşmış durumdadır. Yardım ve ticaretin girişine izin verilmezse, WFP'nin hayati öneme sahip yardımları sona erebilir.

Kaynak: Khan Younis

Erişim: <https://www.wfp.org/news/wfp-runs-out-food-stocks-gaza-border-crossings-remain-closed>

Anahtar Kelimeler: Gazze Şeridi, Gıda Yardımı, Kıtlık, İnsani Yardım.

E. TEKNOLOJİ

1. Hindistan'ın Semalarında Güvenlik Alarmı: GPS Aldatması ve Hibrit Savaş Tehdidine Karşı Mücadele / Observer Research Foundation (Hindistan)

Hindistan hükümeti, 2025 yılı mart ayında Amritsar ve Jammu hava koridorlarında 2023-2025 yılları arasında 465'in üzerinde GPS aldatma vakası yaşandığını doğruladı. Bu olaylar hem ticari hem gözetleme uçaklarını etkileyerek ulusal hava sahası ve havacılık güvenliği açısından ciddi endişelere yol açtı. Daha önce Batı Asya ve Doğu Avrupa'da görülen bu taktikler, artık Hindistan'ın batı ve doğu sınırlarını etkiliyor.

Pakistan ve Çin gibi rakipler, GPS aldatmayı gri bölge taktiklerinin bir parçası olarak, Hindistan'ın hava sahası egemenliğini bozmak için konvansiyonel olmayan, inkâr edilebilir bir araç olarak kullanıyor. GPS aldatması, uçakları yanlış yönlendiren, gözetimi aksatan, sivilleri tehlikeye atan ve çatışmasız şekilde ulusal güvenliği zayıflatabilen güçlü bir elektronik savaş aracıdır. 2024 yılında düzenlenen 14. ICAO Hava Seyrüsefer Konferansı'nda, küresel havacılık otoriteleri GNSS (Küresel Uydu Seyrüsefer Sistemi) müdahalesini oybirliğiyle "önemli siber risk" ve stratejik bir siber tehdit olarak tanımladı.

GPS aldatmacası, sahte sinyallerle seyrüsefer sistemlerini konum, zaman veya hız açısından yanıltarak ciddi operasyonel risklere sebep olur. Dünyada ordular ve devlet dışı aktörler bu teknolojiyi fark etmiş; Rusya-Ukrayna savaşı, İran'ın 2011 yılında bir ABD İHA'sını ele geçirmesi ve Azerbaycan'ın Karabağ çatışmalarında elektronik harp yoluyla üstünlük kurması gibi örnekler ile GPS aldatması artık yerleşik bir elektronik ve asimetrik savaş aracı haline gelmiştir.

Pakistan menşeli yaklaşık 300 dron, uyuşturucu, sahte para ve silah taşıdığı tespit edilerek Hindistan sınırında engellendi. Hindistan-Pakistan ve Hindistan-Myanmar sınırları, GNSS sinyallerinin en zayıf olduğu ve aldatma saldırılarının en yoğun görüldüğü bölgeler hâline geldi. Bu gelişmeler, elektronik harp ve gri bölge taktiklerinin Hindistan hava sahasını hedef aldığını açıkça ortaya koydu.

GPS aldatması tehdidiyle mücadele için Hindistan, teknolojik yeniliklerle stratejik politikaları entegre eden proaktif ve çok boyutlu bir strateji benimsemelidir. GPS erişiminin olmadığı ortamlarda İHA operasyonları bu yönde önemli adımlardır. Sivil Havacılık Bakanlığı, aldatma kaynaklarını gerçek zamanlı tespit edecek sensörler konuşlandırmalı; optik jiroskoplar ve kitle kaynaklı algılama ağı ile durumsal farkındalık artırılmalıdır.

Ticari havayollarının NAVIC (Hint Bölgesel Uydu Konumlandırma Sistemi) sistemini uygulaması teşvik edilmeli, NAVIC tabanlı yerli alıcılar geliştirilmelidir. Çin donanımına bağımlılık azaltılmalı, kuantum dirençli sistemler geliştirilmelidir. GPS aldatması, Hindistan'ın güvenliği için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Ancak bütüncül bir yaklaşımla bu tehdit aşılabılır. Bu süreç, savunma modernizasyonu ve seyrüsefer güvenliğinde bölgesel liderliğe giden yolu açabilir.

Kaynak: Getty

Erişim: <https://www.orfonline.org/expert-speak/securing-india-s-skies-countering-the-threat-of-gps-spoofing-and-hybrid-warfare>

Anahtar Kelimeler: Sivil Havacılık, Elektronik Harp, GPS, Hindistan, Siber.

2. DeepSeek: Yapay Zekâ Güç Dengesinde Değişim / Centre for Aerospace & Security Studies (Pakistan)

Piyasaya sürülmesinden bu yana DeepSeek, yapay zekâ geliştirme sürecine ABD'nin teknolojik üstünlüğüne ve yüksek teknoloji ihracat kontrollerinin etkinliğine dair birçok varsayımın yeniden değerlendirmesine yol açtı. DeepSeek, OpenAI'nin ChatGPT'siyle kıyaslanabilir bir performansa ulaştı ve ABD'nin teknolojideki üstünlüğüne dair inancı zedeleyerek önde gelen Amerikan teknoloji ve enerji şirketlerinin hisselerinde düşüşe yol açtı. Enerji şirketlerinin bu düşüşten etkilenmesinin sebebi, yapay zekânın enerji ihtiyaçlarının giderek artacağı yönündeki varsayımdır. Bu doğrultuda, önümüzdeki yıllarda yapay zekâ altyapısının karbon salınımı ve su tüketiminin endişe verici seviyelere ulaşacağı tahmin edilmektedir.

Başlangıçta DeepSeek'in verimliliği ve performansına dair farklı değerlendirmeler güvenilir çıkarımlar yapılmasını zorlaştırırsa da 7 Mart'ta Stratejik ve Uluslararası Çalışmalar Merkezi (CSIS) tarafından yayımlanan rapor bu alandaki dengeleri değiştirdi. Rapor, DeepSeek'in Çin-ABD yapay zekâ rekabetindeki yeni boyutları ortaya koydu.

Trump, daha önce yaptığı açıklamada DeepSeek'in Amerikan yapay zekâ endüstrisi için bir uyarı niteliğinde olması gerektiğini söylemiş ve Stargate gibi girişimlerle ülkesinin yapay zekâda üstünlüğünü garanti altına alacağına söz vermişti. 13 Mart tarihinde OpenAI, Trump'ın Yapay Zekâ Eylem Planı'na bir öneri sunarak DeepSeek ve diğer Çinli yapay zekâ modellerinin yasaklanmasını talep etti. Bu nedenle birçok ABD'li teknoloji yöneticisi için ortada doğrudan bir savaş olmasa bile, Çin'le kıyasıya bir yapay zekâ yarışı vardı ve bu yarışın, ileri düzey yarı iletken çiplerin ihracatına daha sıkı kısıtlamalar getirerek kazanılabileceğine inanılıyordu.

Bu inanç, ABD'nin yapay zekâ geliştirmede belirleyici bir üstünlüğe sahip olduğu ve Çin'in en son teknoloji donanımına erişimini sınırlamanın bu üstünlüğü koruyacağı varsayımına dayanıyordu. Ancak DeepSeek bu varsayımı da alt üst etti. Rapor, en katı çip ihracat kısıtlamalarının dahi Çin'in yapay zekâdaki ivmesini durduramayacağını vurguladı. DeepSeek'in kurucusu Liang Wenfeng, çip ambargosunun zorluklarını kabul etse de ABD'nin Çin'in yapay zekâ gelişimini engelleyebileceği yönündeki varsayımı ciddiye almadığını belirtti.

Bu tutum, Çin'in 2030'a kadar küresel bir yapay zekâ inovasyon merkezi olma hedefiyle örtüşüyor. Çin'in 600'e yakın üniversite ve laboratuvarıyla gelişen yetenek havuzu, DeepSeek gibi girişimlerle küresel çapta dikkat çekiyor. Verimlilik yarışının küresel yapay zekâ maliyetlerini düşürmesi bekleniyor ve Avrupa'daki şirketler de bu süreci destekliyor.

DeepSeek, güçlü modeller için büyük kaynaklar gerektiği, açık kaynaklı sistemlerin rekabet edemeyeceği ve ihracat kontrollerinin etkili olacağı yönündeki inançları sarsarak yapay zekâ gelişimini yeniden tanımladı. Sonuç olarak, DeepSeek bu devrimin durdurulamaz olduğunu gösterdi.

Erişim: <https://casstt.com/deepseek-shifting-balance-of-ai-power/>

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Rekabet, DeepSeek.

3. Otonom Silah Sistemleri ve Katil Robotlar / Human Rights Watch (ABD)

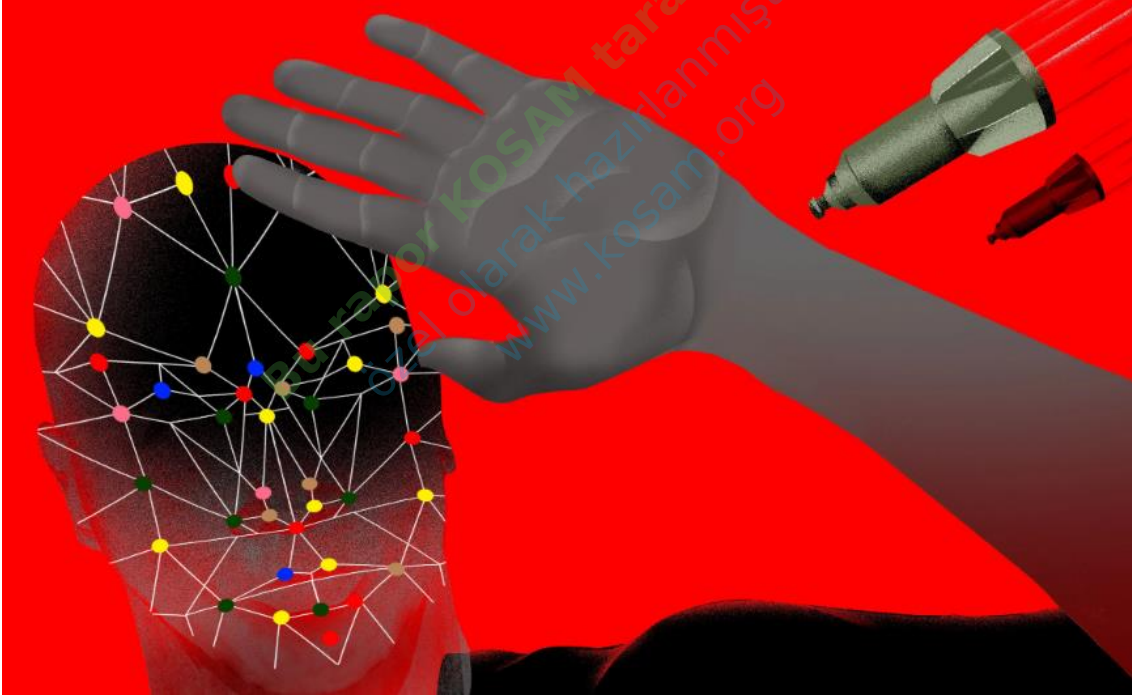
New York merkezli İnsan Hakları Gözleme Örgütü (HRW), 28 Nisan 2025 tarihinde yayınladığı bir raporla, otonom silah sistemlerinin ("katil robotlar") hem savaş hem de barış dönemlerinde insan haklarına yönelik ciddi tehditler oluşturduğunu açıkladı.

Raporda, bu tür sistemlerin yaşam hakkı, barışçıl toplanma özgürlüğü, mahremiyet ve adalet arama hakkı gibi temel hakları ihlal ettiği vurgulanıyor. Ayrıca, insan onuru ve ayrımcılık yapmama ilkeleriyle de çelişen bu teknolojilerin, insan kontrolü olmadan kullanılmasının önüne geçmek için acilen çok uluslu bir anlaşmaya ihtiyaç duyulduğu belirtiliyor.

Harvard Hukuk Fakültesi Uluslararası İnsan Hakları Kliniği ile ortak hazırlanan rapor, otonom silahların yalnızca askeri operasyonlarda değil, sınır kontrolü ve kolluk kuvvetleri gibi sivil alanlarda da kullanılabileceğine dikkat çekiyor. Sensörler ve yapay zekâ algoritmalarıyla hedef belirleyip ateş edebilen bu sistemler, insan müdahalesi olmadan karar verebildiği için hukuki sorumluluk boşlukları oluşturuyor. Örneğin, karmaşık durumları yorumlayamayan veya insani duyguları hesaba katamayan makineler, orantısız güç kullanımına ve hatalı hedeflemelere yol açabiliyor.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 12-13 Mayıs 2025 tarihinde otonom silahları ele alacak ilk resmi toplantısını gerçekleştirecek. BM Genel Sekreteri António Guterres, 2026 yılına kadar bu silahları yasaklayan veya sıkı şekilde düzenleyen bağlayıcı bir anlaşma için müzakere sürecinin hızlandırılmasını talep ediyor.

Ancak, Belarus, Kuzey Kore ve Rusya gibi ülkelerin itirazları ve bazı askeri güçlerin engellemeleri nedeniyle şimdiye kadar somut adımlar atılamadı. HRW ve 70 ülkede 270'ten fazla sivil toplum kuruluşunun oluşturduğu "Katil Robotları Durdurun" koalisyonu, otonom silahların yasaklanması ve insan kontrolünün zorunlu kılınması için kampanya yürütüyor. Koalisyon, BM toplantısının oy bazlı karar alma yöntemiyle ilerlemesini ve insanlık dışı otomatik şiddetin önlenmesini hedefliyor. Raporda, tarihi fırsatın kaçırılmaması için tüm hükümetlere acil harekete geçme çağrısı yapılıyor.

Kaynak: Brian Stauffer

Erişim: <https://www.hrw.org/news/2025/04/28/killer-robots-threaten-human-rights-during-war-peace>

Anahtar Kelimeler: Birleşmiş Milletler, İnsan Hakları, Robot.

F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER

1. Bruegel

Avrupa'nın Değişen Dünyada Yatırım Öncelikleri

Çevrimiçi Etkinlik (12.05.2025)

Günümüzde yaşanan ticaret savaşları ve artan jeopolitik riskler Avrupa açısından bazı riskleri ortaya çıkarmaktadır. Etkinlikte uzmanlar, Avrupa'nın mevcut koşullar altında yatırımlarını ve politikalarını nasıl yönlendirebileceğini tartışacaktır.

Erişim: <https://www.bruegel.org/event/europes-investment-priorities-changing-world-featuring-conversation-nadia-calvino>

2. Bruegel

Çin'in Yeşil Teknolojisi

Çevrimiçi Etkinlik (19.05.2025)

Çin, dünyadaki yeşil dönüşüm sürecinde kritik bir rol oynuyor. Çin, dünyanın en büyük emisyon üreticisi ve aynı zamanda yeşil teknolojilerde ilk sırada yer alan bir ülke olarak büyük öneme sahip. Uzmanlar, gerçekleştirilecek etkinlikte Çin'in yeşil dönüşümü ve bu durumun dünyayı nasıl etkileyeceği üzerine görüş paylaşımında bulunacaktır.

Erişim: <https://www.bruegel.org/event/chinas-green-tech-its-role-global-decarbonisation-domestic-overcapacity-realities>

KOSAM'dan...

Belirlediği alanlarda araştırma raporları üreten, bilgi notları yayımlayan, farklı sorunlara çözüm sunma amaçlı projelere imza atan bir yapı hüviyetindeki **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)**, Konya merkezli bir düşünce kuruluşu olarak 2022 yılının ilk çeyreğinde kuruldu.

Ekonomi, ticaret, sanayi, iç ve dış politika dinamikleriyle sosyal politikalar, tarım, çevre, akıllı şehir, sağlık, enerji vb. konularla ilgilenen KOSAM faaliyetlerini şehir, ülke ve dünya ekseninde farklı başlıklarda yürütür.

Merkez; uluslararası düşünce kuruluşlarının faaliyetlerini, raporlarını ve güncel değerlendirmelerini düzenli takip eder. Bu kapsamda 2022 yılından itibaren KOSAM bünyesinde; dünya ve ülke gündemi hakkında bilgilenmek, düşünce kuruluşlarının raporlarından haberdar olmak ve en önemlisi küresel fırsatlardan faydalanıp risklerden kaçınmak için stratejik çalışmaları aktarmak amacıyla “**Dünya Ne Konuşuyor?**” Raporları hazırlamaktadır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu, her ayın ilk ve ikinci yarısını kapsamak üzere **ayda iki defa** okurlarıyla buluşmaktadır. Rapor için **Kuzey ve Latin Amerika, Euro Bölgesi, Orta ve Uzak Asya, Afrika, Orta Doğu, Avrasya** vb. çeşitli bölgelerde faaliyet gösteren düşünce kuruluşlarının gündemleri KOSAM'ın uzman kadrosu tarafından analiz edilir. Süreçte “Hangi kuruluş ne tür konularda çalışmış, gündemde ne var ve gelecekte beklentileri neler?” sorularına cevap aranır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu; **Ekonomi, Politika, Çevre, Sosyal ve Teknoloji** olmak üzere **beş ana başlıkta** hazırlanır. Makale, rapor, bilgi notu, yorum vb. çalışmaların kısa özetleri okuyucuya yansıtılırken konu başlığı, makalenin hangi kurumdan alındığı ve bu merkezlerin hangi ülkede faaliyet gösterdikleri de raporda yer alır. Her özetin sonunda konuyla ilgilenen okurların orijinal çalışmaya hızlı bir şekilde ulaşabilmesi için erişim linkleri açık şekilde paylaşılır.

KOSAM olarak hedefimiz; “Dünya Ne Konuşuyor?” sorusunun cevabını ve bölgelerinde ulusal/ uluslararası politikaya yön veren kuruluşların “**yarınların gündemi**” olarak gördükleri farklı başlıkları analiz ederek güncel hâli ile aktarmaktır. Bu bağlamda **2025 yılında da** ekonomi, siyaset, ticaret, sanayi, sosyal politika, eğitim, çevre vb. alanlarda yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası araştırma ve çalışmalar yürütmeye, büyük veri analizi ile mevcut durum değerlendirmeleri yaparak geleceğe ışık tutmaya ve **sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamaya devam ediyoruz.**